

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

**Platební karty jako forma bezhotovostního platebního
styku**

Naděžda GASIORKOVÁ

© 2011 ČZU v Praze

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Akademický rok 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Naděžda Gasiorková

obor Provoz a ekonomika

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze
čl. 16 určuje tuto bakalářskou práci.

Název práce: **Platební karty jako forma bezhotovostního
platebního styku**

Osnova bakalářské práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Literární rešerše - historický vývoj platebních karet
4. Platební karty a možnosti jejich použití
5. Vlastní práce - hodnocení používání platebních karet z ekonomického hlediska
6. Závěr
7. Seznam použitých zdrojů
8. Přílohy

V Praze dne: 11. 3. 2010

Rozsah hlavní textové části: 30 - 40 stran

Doporučené zdroje:

- 1) Pavel Juřík, Platební karty - velká encyklopedie, Grada Publishing, Praha, 2006, ISBN - 8024713810
- 2) Platební styk - klasický a elektronický, Máče Jaroslav, Grada Publishing, Praha, 2006, ISBN - 8024717255
- 3) ÚZ č.687 - Bankovníctví, Platební styk, Finanční arbitr, Praní špinavých peněz, Sagit, Praha, 2008, ISBN - 9788072087006
- 4) Otakar Schlossberger, Marcela Soldánová, Platební styk, Praha, 2007, ISBN-9788072651078
- 5) Vazačová Zora, Ekonomické vzdělávání, Fragment, Praha, ISBN- 8072002023

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Ondřej Škubna**

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2011

.....
Vedoucí katedry

.....
Děkan

V Praze dne: 11. 3. 2010

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Platební karty jako forma bezhotovostního platebního styku" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 03. 2011

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu inženýru Ondřeji Škubnovi za dobré vedení v průběhu zpracování této bakalářské práce a panu Janu Rieglovi za poskytnutí potřebných informací a dat.

Platební karty jako forma bezhotovostního platebního styku

Payment card as a direkt debit system of payment

Souhrn

Tématem této práce jsou „Platební karty jako forma bezhotovostního platebního styku“, se zaměřením výhradně na platební karty. Práce je rozdělena do dvou základních částí.

První část se věnuje historickému vývoji platebních karet a to od roku 1864 do roku 2002, současnému stavu platebních karet na trhu, jak jsou zabezpečeny a jak se vyrábí. Poskytuje informace o ochranných a povinných prvcích na kartě. Dále se zabývá dělením platebních karet podle různých hledisek. V této práci je také uvedena organizace platebních systémů a nedílnou součástí je i budoucnost, do které patří biometrika, čipové karta nebo například bezkontaktní a předplacené karty.

Druhá část je věnována ekonomickému hledisku. V první části se věnuje statistickým údajům platebních karet a ve druhé části pak výdajům, které vykazují bankovní instituce na výrobu a příjmům z používání platebních karet klientem. A zda se jim vyplatí tento produkt poskytovat.

Klíčová slova: platební karta, kreditní karta, debetní karta, bankomat, VISA, Mastercard, bankovní poplatky, autorizace plateb

Summary

The subject of this thesis is a payment card as a direkt debit system of payment and it is focused specially on payment cards. The thesis is divided into two basic parts.

The first part is about the historical development of payment cards from 1864 to 2002, the current state of payment cards on a market, how they are secured and produced. This part provides information about security and obligatory elements on cards. Besides this, the thesis deals with dividing cards according to several different points of view. The thesis also deals with an organisation of payment systems and also the future of payment cards, where we have to mention biometric elements, chip cards or for example non-contact cards and prepaid cards.

The second part of the thesis is focused on an economical point of view. Firstly, this part talks about the statistical data and secondly about costs which bank institutions spend on a production of payment cards and on an income which bank institutions have from using payment cards by their clients. And whether the offering of payment cards is worthwhile.

Keywords: payment card, credit card, debit card, ATM, Visa, Mastercard, banking fees, payment authorisation

OBSAH

1	Úvod	4
2	Cíl a metodika práce.....	5
2.1	Cíl práce	5
2.2	Metodika práce	6
3	Historický vývoj platebních karet.....	7
3.1	Od cestovních šeků k první platební kartě.....	7
3.2	Od papírových karet po dnešní plastové.....	8
3.3	Historický vývoj v České republice.....	15
4	Současnost platebních karet	17
4.1	Zabezpečení plateb a platebních karet	17
4.2	Platební karty v číslech	19
4.3	Novinky v používání karet.....	19
5	Platební karty a jejich použití.....	22
5.1	Bezpečnost platebních karet a jejich výroba.....	22
5.2	Druhy karet	24
5.3	Organizace platebních systémů	25
6	Budoucnost používání platebních karet	28
6.1	Biometrika	28
6.2	Čipové karty.....	28
6.3	Bezkontaktní platby	29
6.4	Předplacené platební karty	29
6.5	Platby přes mobilní telefony	30
7	Hodnocení používání platebních karet z ekonomického hlediska.....	31

7.1	Hodnocení používání platebních karet dle statistických údajů.....	31
7.1.1	Četnosti transakcí.....	32
7.1.2	Objemy transakcí	33
7.2	Bilance nákladů a příjmů bankovních institucí.....	36
7.2.1	Výdaje na výrobu a distribuci karty.....	36
7.2.2	Příjmy z bankovních poplatků	37
8	Závěr	40
9	Seznam použitých zdrojů	42
10	Seznam vyobrazení	45
10.1	Tabulky	45
10.2	Grafy	45
11	Přílohy	46

1 Úvod

Platební karty jsou převážně produkty bankovních institucí a čím dál tím více nás obklopují. Pomalu, ale jistě, se stávají nedílnou součástí každodenního života. Z tohoto důvodu jsem si zvolila jako téma své práce právě platební karty. Chtěla jsem zjistit, od kdy se datují, jaký byl jejich předchůdce a celkový vývoj od počátku. Zajímalo mě, kdy se vůbec objevil tento platební prostředek u nás a jaké možnosti máme při platbách. A jelikož také vlastním platební kartu, tak mě zajímala bezpečnost, na kterou jsou bezpochyby kladeny největší požadavky.

Téměř každý z nás už se s platební kartou setkal a pro mnohé už se stala jediným prostředkem pro platbu. Myslím, že hlavním cílem budoucnosti platebních karet bude zcela nahradit peněžní prostředky, aby veškeré platby probíhaly bezhotovostně. K tomu i za pár let dojde, jelikož střední a mladá generace je již bez problémů používají a jak dochází ke stárnutí generací, nastane stav, kdy karty budou používat všichni bez rozdílu věku.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou hlavních částí. V první části je popsán historický vývoj platebních karet již od roku 1864 až po rok 2002. Dále se dozvíme něco o současných novinkách v platbě i ochraně platebních karet a také něco o vizi do budoucna. Ve druhé části se zaměříme na statistické hledisko a na bilanci příjmů a výdajů bankovních institucí, kde zjistíme více o výdajích, příjmech a zisku bank z toho bankovního produktu.

2 Cíl a metodika práce

2.1 Cíl práce

Cílem této práce je zjistit, jak si stojí platební karty jako jedna z forem bezhotovostního platebního styku v České republice. Hlavním cílem literární rešerše je poskytnout ucelený přehled o vývoji a současnosti platebních karet a ve vlastní části je cílem zjistit, jak je pro banky výhodné poskytovat bankovní produkt platební karty a jak se tato forma platby vyvíjí.

Díličními cíli jsou zjištění předchůdce karet, kdy vznikla vůbec první karta, jaké jsou novinky v jejich současném používání, rozdělení těchto produktů a průběh transakcí v bance při platbě platební kartou. Dále je zde věnována pozornost technologiím, které se objeví v budoucnu. Jednou z nich jsou předplacené karty, platby přes mobilní telefon nebo bezkontaktní platby.

Vlastní část se zabývá hodnocením používání platebních karet z ekonomického hlediska. Tato část je rozdělena na hodnocení používání platebních karet dle statistických údajů a na bilanci příjmů a výdajů bankovních institucí.

Hodnocení používání platebních karet dle statistických údajů má za cíl ověřit hypotézu, že se používání platebních karet stále zvyšuje. V bilanci příjmů a výdajů bankovních institucí je cílem zjistit, jak si banky stojí při poskytování bankovních karet jako bankovního produktu, tedy ověření hypotézy, že platební karty přinášejí bankám zisky. Je zde zjišťováno kolik stojí výroba platební karty samotné a jaké jsou výdaje banky na zaslání karty klientovi. Dále jaké mají banky příjmy z poplatků platebních karet, které si každá banka nastavuje individuálně.

2.2 Metodika práce

Informace, které byly použity pro sepsání literární rešerše, byly získávány prostudováním odborné literatury dostupné v městské knihovně Praha a různých internetových stránek z oblasti platebních karet a bezhotovostního platebního styku – metodou studia dokumentů.

Pro hodnocení používání platebních karet z ekonomického hlediska, byly u statistické části použity údaje získané ze statistik Sdružení bankovních karet, které byly následně vysvětleny, popsány a zhodnoceny. V této oblasti byly porovnávány počty vydaných bankovních karet a objemy transakcí pro jednotlivá čtvrtletí roku 2008 až roku 2010 a roky mezi sebou pro ověření hypotézy, že se používání platebních karet stále zvyšuje.

V bilanci příjmů a výdajů bankovních institucí jsou použity informace získané od pracovníka banky AXA pana Jana Riegla a poté z internetových stránek České spořitelny a Komerční banky. Tyto údaje byly zpracovány, rozděleny a interpretovány. Jsou zde zjišťovány příjmy, výdaje bank a tím zjištěn zisk ve fiktivním příkladu, který ověřuje hypotézu, že platební karty poskytují pro banky zisk. Byly zde porovnány bankovní poplatky v roce 2011 u bank Komerční banky a České spořitelny.

Pomocí aplikace Excel byly vytvořeny tabulky a grafy, které pomohly ke splnění stanoveného cíle.

3 Historický vývoj platebních karet

3.1 Od cestovních šeků k první platební kartě

Za kolébku platebních karet se oprávněně považují Spojené státy americké. Cesta k jejich vynalezení nebyla jednoduchá. Koncem 90. let 19. století se díky rozvoji obchodu používaly cestovní šeky, peněžní poukázky, úvěrové známky a předchůdce platebních karet – **kovové úvěrové známky**. Všechny tyto produkty řešily potřebu bezpečného placení za zboží a služby, bezpečného přenosu peněz, zvýšení prodeje na obchodní úvěry a snadnou identifikaci zákazníka a evidenci jeho nákupu. V době stěhování obyvatel do vnitrozemí a na západ USA vznikalo mnoho společností na přepravu zboží, cestujících a pošty. V letech 1841 – 1849 vzrostl objem přepravovaného zboží a zásilek ve státě New York stokrát. A právě kurýrní společnosti se staly jedněmi z kmostrů platebních karet.

Myšlenka převodu peněz vznikla při vynalezení telegrafu. První letografický převod peněz proběhl v roce 1864 mezi dvěma finančními pobočkami Wells Fargo (firma Williama Farga a Henryho Wellse založená v roce 1852). Tento způsob byl rychlejší a bezpečnější než dříve používané poštovní dostavníky. Srpen roku 1866 byl významný pro Evropu. Bylo vybudováno telegrafní spojení mezi USA a Evropou, které sloužilo k přepravě pošty a později i peněz. V říjnu 1871 zavedla firma Westert Union Money Transfer – **telegrafický převod peněz**.

V 90. letech 19. století vznikl bezhotovostní platební styk na cestách a v obchodech díky cestovním šekům a poštovním poukázkám. Cestovní šek vynalezl Thomas Cook v Londýně. V roce 1891 zavedla cestovní šeky také dopravní a kurýrní společnost American Expres [4].

Cestovní šeky se velmi rozšířily a cestující na ně spoléhali až do doby vynalezení a rozšíření platebních karet. Dalším způsobem placení se staly poštovní poukázky, které vynalezl Marcellus F. Berry. Odesílatel vyplnil předem připravený formulář, složil potřebný obnos a zaplatil poplatek. Pošta pak doručila poukázku příjemci a ten si vyzvedl částku na poště. Tento způsob platby používáme dodnes.

Jak už jsem říkala, kolébkou karet jsou Spojené státy americké. Jejich počátky sahají do roku 1870. Za první předchůdce platebních karet jsou považovány kovové úvěrové mince nebo známky – zvané metal chase coins, metal credit tokens, které

obchodníci zavedli, před více než 140 lety. Tyto mince dávali obchodníci svým stálým zákazníkům, kteří u nich nakupovali na tzv. sekuru. Obchodník jim na začátku měsíce vystavil účet a oni ho pak hotově zaplatili na konci měsíce – byl jim poskytnut úvěr. K lepší identifikaci úvěrů dostávali dlužníci známku s číslem, při placení ji ukázali a jejich útrata byla zaevidována do účetní knihy pod číslem známky. Úvěrové mince nebo známky byly nejčastěji bronzové oválné nebo šestihhranné štítky s vyraženým znakem nebo názvem obchodu a identifikačním číslem.

V Evropě se považují za předchůdce platebních karet úvěrové poukázky. Objevily se ve Velké Británii v roce 1880 a vydávala je společnost Proviant Clothing Group pro použití ve vybraných obchodech, které zaznamenaly částku nákupu a předaly ho k proplacení společnosti Proviant. Její zástupce pak sám vymáhal splátky od klienta.

Během let 1868 – 1914 konečně přicházejí první platební karty. Společnosti American Express, Western Union a pravděpodobně i další společnosti začaly vydávat karty zvané Frank Card. Byly to oboustranně potištěné papírové karty a sloužily k prokázání nároku na bezplatné nebo zlevněné služby. Za **první platební kartu** lze tedy považovat kartu od společnosti Western Union Telegraph Company v roce 1914. Karta byla nabídnuta zdarma zákazníkům společnosti, kterým umožňovala telefonovat, posílat telegramy a uhradit je až na konci měsíce. Důvodem vydání Identification Card byla snaha udržet si zákazníky. Proto se někdy tyto karty nazývaly věrnostními. Systém „Chase- it“ (připište to na účet) se stal populární. V roce 1924 začala vydávat věrnostní karty i první síť čerpacích stanic – společnost General Petroleum Corporation of California, později společnost Mobil Oil, nejdříve pro své zaměstnance, vybrané zákazníky a později i pro širokou veřejnost. Za zakladatele **splátkového prodeje** a platebních karet s revolvingovým úvěrem (kreditní karta) je ve Spojených státech považována společnost Wanamaker z Filadelfie [4].

3.2 Od papírových karet po dnešní plastové

Pro malou trvanlivost papírových karet se roku 1928 objevily plechové karty podobné identifikačním štítkům Americké armády. Vyráběla je společnost Fahrington za pomoci vynálezu firmy Addressograf, vyrábějící plechové štítky s adresou stálých

zákazníků a číslem karty, které se při placení otiskly pomocí mechanického pákového snímače tzv. imprinteru a kopírovacího papíru na prodejní doklad [4].

Těmto kartám se říkalo charge-plates. Věrnostní platební karty se staly prostředkem konkurenčního boje. Mnoho Američanů se naučilo žít na dluh. Proto krize amerického hospodářství dočasně zastavila rozvoj kreditních karet a spotřebních úvěrů. Koncem 30. let se znovu objevily Charge Cards od společnosti American Telephone and Telegraph. Jednou z prvních celostátních Charge Card a nejstarší dodnes fungující kartou je Universal Air Travel Plan (UATP). Nejstarším členem UATP jsou American Airlines a jejich karta byla určena k placení letenek pro služební cesty obchodníků a manažerů. Druhá světová válka další rozvoj karet přerušila.

Po válce opět začali obchodníci poskytovat úvěry a byla obnovena i úvěrová karta UATP. První karty byly vydány pod názvem Air Travel Card v roce 1947 a o rok později se tato karta stala první mezinárodně platnou úvěrovou kartou na světě. Tehdy ji přijímalo všech 83 členů IATA (Mezinárodní asociace leteckých dopravců). Ani železniční doprava nezůstala pozadu. Po 2. světové válce také nabídla svým zákazníkům platební karty. Cestující si tak mohli zarezervovat jízdenku telefonicky a pak jen přijít do kupé a zaplatit jízdenku kartou nebo v hotovosti.

Rok 1914 byl rokem vzniku prvních věrnostních platebních karet. Kdežto rok 1950 dal vzniknout první **univerzální platební kartě**, která nebyla určena jen pro obchody jedné společnosti. V této době vznikla společnost Diners Club International, jejímž zakladatelem byl Frank X. McNamara, svou činnost zahájila dne 28. ledna 1950. Právě Diners Club stál u zrodu první univerzální platební karty. Což byla univerzálně použitelná karta pro restaurace, jež měly uzavřenou smlouvu s klubem. Poprvé byl zaveden poplatek z částky nákupu, který činil 5 – 7 % a roční poplatek za vydání a správu karty, tedy 5 dolarů. O rok později tuto kartu přijímalo více než 1000 restaurací a obchodů, 30 hotelů, 200 autopůjčoven a 5 květinářství v USA. V roce 1953 tuto kartu začali přijímat i v Kanadě, stala se tedy mezinárodní univerzální platební kartou. Ke Kanadě se postupně přidávají další státy, jako jsou Austrálie, Brazílie, Finsko, Irsko, Norsko, Rakousko, Egypt, Sýrie a další.

Roku 1951 se do vývoje platebních karet vkládají také banky. Stávají se novou konkurencí. První karta vydaná bankou je Franklin Charge Plan od Franklin National

Bank v New Yorku. Karta nesoucí jméno majitele a s vyšší úvěrového limitu se konečně podobala těm dnešním. Stovka amerických bank začala během let 1953 a 1954 vydávat Charge Card.

Na výsluní se stále drží karty Diners Club. Ty se v 60. letech staly módní ikonou. Diners Club Card vlastnili i některé hollywoodské hvězdy, politici i umělci. Jedni z nich byli i J.F. Kennedy a Marilyn Monroe. Roku 1958 Diners Club zavádí detailní výpisy transakcí a cestovní pojištění [4].

V roce 1951 ovládla 70% amerického trhu společnost American Expres pomocí cestovních šeků. Na podzim téhož roku vydává kreditní karty pomocí Franklin Nationa Bank. Karta stála 10 dolarů a banka obdržela z každé z nich 3,3 dolaru. I když Diners Club Card byly ale stále populárnější, roku 1958 nastala změna. Bob Mathews dostal za úkol vyrobit kreditní kartu American Expres. První karta byla vydána 1. října 1958 a byla vyrobena z papíru fialové barvy. Roku 1960 spatřily světlo světa plastové karty, které z bezpečnostních důvodů vynalezla American Expres. Karty bylo těžší padělat a díky imprieteru zrychlovaly placení. Úspěch karty byl značný, do roku 1960 využívalo karty 750 000 lidí, počet obchodních míst dosáhl 50 000 a obrat překročil 500 mil. dolarů. I přesto byla karta ztrátová, nastoupil do společnosti Georgie Waterse, který začal vyvíjet nátlak zejména na neplaticí klienty. Tomuto muži se začalo říkat „Father of the Card“ – otec karty.

V 60. letech se stalo Československo první zemí sovětského bloku, která přijala tyto platební karty. Oficiálně jsme je začali akceptovat už v roce 1965, ale první transakce byla provedena až o 3 roky později. Dne 24. 10. 1968 kdosi zaplatil pomocí Diners karty za služby v pražské pobočce Čedok [2].

Od roku 1961 se už i Diners Card vydávají v plastové podobě.

S největší pravděpodobností první kreditní kartu v Evropě vydala společnost Finders Service ve Velké Británii roku 1951. První **plastovou kartu** v Evropě vydala britská společnost National Provincial Bank v roce 1965. Mezitím v roce 1962 zde vznikla pobočka Diners Club a to spojením společnosti Finders Service se společností Credit Card Services. Diners Card se stala nejvýznamnější kartou 60. let 20. století na britských ostrovech. Velká Británie, Švédsko a Finsko byly první společnosti, které vydávaly platební karty na Evropském kontinentu.

Rozvoj karet na západě Evropy nastal až v druhé polovině 60. let. Pro nákup pohonných hmot byly zavedeny poukázky nebo šeky na pohonné hmoty známé jako Fuel Checks. Šeky zavedla německá společnost DKV v roce 1954 ve spolupráci s Esso. Poukázky byly rozšířeny do zemí Beneluxu, Francie, Dánska a Rakouska. První mezinárodní kartu v Evropě vydala v roce 1965 Westminster Bank. Vybraným klientům nabídla Change Card vydávanou ve spolupráci se společností Diners Club International. O rok později, 29. 6. 1966, Barclays Bank koupila licenci Bank Americard jako první banka mimo území Spojených států [4] a začala vydávat karty pod názvem Barclaycard.

Tato banka o rok později zavedla první bankomaty na světě „Cash Point“. Po pár letech se karty rozšířily i mimo Evropu například do Jihoafrické Republiky. Úspěch této banky spočíval ve skvělém marketingu, kde od roku 1971 začali vydávat časopisy pro klienty a od roku 1972 vysílat televizní reklamy. Roku 1963 American Express zahájil vydávání karet ve Velké Británii. Úspěšná jednání a postupy ve Spojených státech inspirovali evropské bankéře a hoteliéry. Začali vydávat kreditní kartu jménem Eurocard, jež vznikla sloučením dvou karet Rikskort a British Hotel and Restaurant Association v roce 1965. Karta Rikskort byla švédským vynálezem bankovní skupiny Wallenberg, která měla vazbu na královskou rodinu a sloužila k placení v hotelech a v restauracích. Eurocard International krátce sídlil ve Švédsku a v roce 1966 se přestěhoval do Bruselu. Zúčtování této společnosti prováděla přímo z bankovních účtů klientů jednou měsíčně.

Když se posuneme více na jih Evropy, zjistíme, že Francie rozhodně nezůstala pozadu s vývojem platebních karet. V roce 1967 vydali děrné štítky k výběrům z prvních bankomatů. Společnost SOVAC začala vydávat první „zlaté karty“ jménem Carte d'Or. V roce 1973 byla tato společnost transformována do Eurocard France.

Platební karty se v 60. letech 20. století začaly vydávat i v Japonsku společností Nipon Diners Club roku 1960. První banka vydala kartu až v roce 1966. Japan Credit Bureau se zaměřovala jen na domácí trh. Po vzoru USA založili vlastní cestovní kancelář a vydali úvěrovou kartu.

70. a 80. léta se stala ve výrobě platebních karet důležitým mezníkem. V tu dobu byl vynalezen **magnetický proužek**, zavedeny bankomaty, platební terminály, moderní centra s výpočetní technikou. Díky těmto vylepšením se platební karty staly jednou z nejrozšířenějších bankovních služeb. Magnetický záznam byl vynalezen v roce 1878.

V roce 1968 vyvinula společnost IBM technologii záznamu informací na magnetický proužek, který mohl být umístěn na kreditní kartu metodou zvanou Hod Stamping [4].

Největším odpůrcem této metody byla banka Citibank, která přišla s vlastním řešením Magic Middle, ale toto řešení bylo velmi drahé a složité, proto se neujalo. V dubnu roku 1973 bylo již 85% bankovních karet opatřeno magnetickým proužkem. Ten samý rok přijal magnetický proužek svůj standard.

O prvenství ohledně prvního bankomatu se přou Americké státy a Velká Británie. Američané tvrdí, že první, kdo se vývojem bankomatů zabýval, byla společnost Diebold roku 1965. V tom samém roce se tou samou věcí zabýval i Skot John Shepherd-Barron, ředitel společnosti De la Rue Instruments. Pokud však porovnáme datum, kdy byly uvedeny bankomaty do provozu, jasně vedou Britové s rokem 1967, kdežto v Americe to byl rok 1969. Bankomat byl prvním zařízením, které využívalo šifrování, s kterým pracovali převážně laikové. Také se stala první bankovní službou, kterou klienti mohli využívat bez ohledu na pracovní dobu banky. Tyto věci ovšem neměnily nic na současném modelu zúčtovacích transakcí, které bylo stále časově i finančně náročné. Největším problémem byla autorizace plateb a jejich zúčtování. Z těchto důvodů vznikl v roce 1972 autorizační systém INAS (Interbank National Authorisation System), kde byly použity návrhy z Pentagonu na zabezpečení sítě. Následně začal fungovat i INET (Interbank Network for Electronic Transfer), autorizační a zúčtovací systém BASE I. a BASE II.. Většina transakcí se stále zpracovávala telefonicky a ručně, proto ve druhé polovině 70. let byly zkonstruovány elektronické platební terminály. Již v roce 1973 společnost Wells Fargo zkoušela nový platební systém nazvaný WellsService. Během vývoje byly 3 generace platebních terminálů. První generace pracovala na principu natypování potřebných informací (číslo karty, částka apod.). Druhá prováděla kontrolu pomocí finančního limitu, druhu použití a časové platnosti na magnetickém pásku a třetí generace podporuje více aplikací současně, což byla podmínka bank, jež potřebují provádět více operací.

Od roku 1970 se začaly kreditní karty vydávat i **studentům**. Asociace MasterCard vznikala roku 1965 a to spojením 3 bankovních skupin ve Spojených státech. Cílem bylo vyvinout kartu, která bude mít společné jméno, znak karty a společné technické zázemí. Původní název karty byl MasterChange a asociace, která je vydávala, byla Interbank Card

Association. Roku 1979 se změnil název banky, karty, ale i logo na jednotné jméno VISA. První transakce pod tímto logem byla provedena dne 26. července 1976. Roku 1981 zavedly společnosti MasterCard i VISA zlaté karty. V tomto desetiletí došlo i ke vzniku první sítě bankomatů, která se jmenovala Exchange a vznikla v USA. Doposud klienti mohli používat jen bankomaty, u jejichž banky měli otevřený účet. První bankou, která zavedla **bankomaty** ve velkém rozsahu, byla Citibank. Zanedlouho se bankomaty staly službou s přidanou hodnotou, a proto jako první zavedly americké banky poplatky za výběr z bankomatů jiných bank.

V 70. letech se zde nejvíce dařilo kartám Master Charge. V roce 1977 své prvenství získaly karty VISA a zachovaly si ho dodnes. Teprve až v roce 1988 se Barclays Bank stala členem asociace MasterCard. Ve Velké Británii byla roku 1972 vydávána karta Access Card bankou Wesminsrt Bank. Tato karta platila pouze na území Velké Británie. Když se o 3 roky později připojila k Interbank Card Association, dostala karta mezinárodní platnost. V roce 1971 ve Francii zavedli vlastní karetní systém Carte Verde, který se stal součástí Varte Blue a ten samý rok byly karty opatřeny magnetickým proužkem. Tento rok se také začaly instalovat první bankomaty. S konkurenčním systémem platebních karet Eurocard jednala společnost Crédit Agricolle a roku 1977 se stala jeho členem. Poté začala vydávat první mezinárodní karty Eurocard/MasterCard.

První **debetní karta** vznikla v roce 1974. Tu vydala s největší pravděpodobností Arizona Bank. Debetní karta byla vynalezena na popud bank, které si stěžovaly, že se zpracováním šeků mají velkou práci, protože ve Spojených státech, ve Velké Británii, Francii a Německu byly šeky velmi oblíbené. Počátkem 90. let se MasterCard a Eurocard dohodli, že vyvinou společnou celosvětovou on-line debetní kartu. Tato karta byla zavedena na trh roku 1991 ve Spojených státech a jmenovala se Maestro. O rok později tyto dvě společnosti založili Maestro International s 50 % podílem. Karta Maestro, se stala nejúspěšnější kartou na světě a roku 1993 byla zavedena i v Evropě, Asii a Latinské Americe. V roce 2002 společnost Maestro International zavedla povinné používání PIN u všech karet Maestro.

Novinkou 90. let se staly zlaté karty, i když první Gold Card byla vydaná už v roce 1966, ale teprve roku 1981 je masově začali vydávat MasterCard a VISA. O 3 roky později byla vydána i první platinová karta od společnosti American Expres. Ještě prestižnější

kartou se staly karty Signia, MasterCard World a VISA Signature Card. Tyto karty zajišťovaly exkluzivní služby jako parkování na letišti, nepřetržitou asistenční službu, zajištění cestovních služeb nebo například volný vstup do salonků na letišti. U těchto karet je na přední straně pro větší bezpečnost laserem vypálen vzorový podpis. Počítače umožnily bankám v 60. a 70. letech 20. století automatizovat bankovní služby, současně byly impulzem pro vznik **čipových karet** – v roce 1974 [4].

První komerční mikročip Intel 4004 od stejnojmenné společnosti byl zveřejněn 15. listopadu 1971. Tento mikročip zpracoval 600 000 instrukcí za sekundu a jeho cena činila 200 dolarů. Na přelomu 60. a 70. let 20. století vznikla myšlenka „chytrých karet“. Vynálezcem čipových karet je Roland Moreno, který karty prosadil v běžném životě v lednu roku 1974.

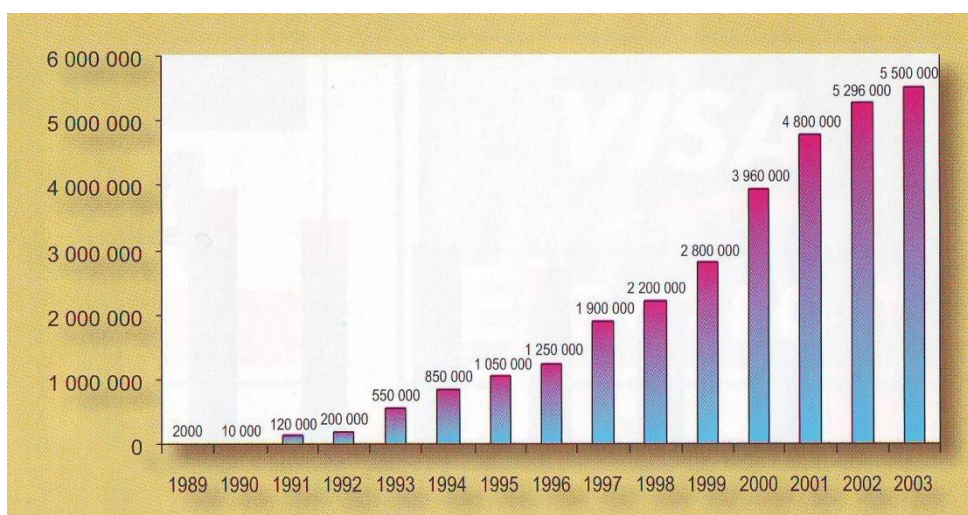
Velkým úspěchem 20. století se stal rok 1987, kdy se Čínská lidová republika otevřela světu, a přijala kartový systém Mastercard. V dalších letech přijímaly i karty VISA a roku 2005 i American Express. Společnost China UnionPay (CUP) vznikla roku 2008 spojením více než 80 institucí. Roku 2005 se Čína stala nejatraktivnějším trhem světa pro debetní a kreditní karty. Koncem 80. let světlo světa spatřily elektronické peněženky a předplatné karty. Prvním projektem elektronické peněženky byl Danmont z Dánska roku 1992. Příkladem předplatní karty je telefonní karta, která zjednodušila platbu hovorů.

V 90. letech se zcela mění komunikace se zákazníky, banky se začínají konkrétně zajímat o své zákazníky. Na tomto základě byly vyvinuty Kobrandové karty, které byly určeny pro specifické skupiny klientů. První takovou kartu vydala banka jménem Marine Midland a o rok později Easter Airlines pod značkou Mastercard. **Kobrandové karty** vydává společně banka a komerční organizace. Roku 2001 byla vyvinuta tato karta i v České republice s Českými aeroliniemi (ČSA). Karta klientům nabízí vstupní body do věrnostního programu ČSA OK Plus a jednu míli za každých utracených 125 Kč za platby zboží a služeb. Dnes tato společnost vydává členské karty, stříbrné, zlaté a platinové karty klientům podle mil nalétaných s českými aeroliniemi nebo s jejich partnery z aliance SkyTeam [14].

3.3 Historický vývoj v České republice

Vývoj růstu platebních karet v České republice je zobrazen v grafu číslo 1. První platební karta v ČR byla dispoziční karta od Živnostenské banky z roku 1988. O rok později vznikla první karta do bankomatu, kterou vydala Česká spořitelna. V roce 1990 se Živnostenská banka stala první bankou v zemích bývalého Sovětského svazu, která vydala kartu VISA. 4. února 1991 vzniklo Mezinárodní sdružení pro bankovní karty. Po rozpadu České a Slovenské Federativní Republiky se sdružení rozdělilo na dvě části. Na Slovensku je to Združenie pre bankové karty SR (ZBK) a u nás se jmenuje Sdružení pro bankovní karty (SBK). SBK je zájmové sdružení právnických osob – bank, jejichž zájmem je rozvoj platebních karet v České republice a koordinace prací, souvisejících s tímto rozvojem [5].

Graf č. 1 - Růst počtu platebních karet v České republice

Zdroj: Juřík, 2003

Když bychom se ještě podívali na vývoj růstu počtu bankomatů a počtu obchodů přijímajících platební karty v České republice od roku 1992 – 2002, zjistili bychom, že v roce 1992 bylo vydáno 200 000 karet, 2000 obchodů přijímalo platební karty pomocí imprinterů a největší počet bankomatů instalovala Česká spořitelna, i když se zde objevovaly i bankomaty MasterCard. Roku 1994 se u nás začaly objevovat první terminály v obchodech a roku 1995 bankomaty společnosti VISA. V letech 1998 až 1999 se vyrovnaly počty bankomatů instalovaných společnostmi VISA a MasterCard. Do roku 2003 se předbíhaly v prvenství a Česká spořitelna už silně zaostávala za těmito velikány.

Téhož roku bylo v obchodech stále více imprinterů než terminálů s rozdílem necelých 2 500 kusů.

V 90. letech se také začaly vydávat **Affinitní karty**, které vydávaly banky ve spolupráci s nekomerčními organizacemi. Cílem bylo získat konkrétní skupinu osob se společným zaměstnáním, zájmy, se členstvím v zájmových klubech. VISA se dostala na vrchol žebříčku platebních karet. Od roku 1985 do roku 2012 se stává exkluzivním partnerem olympiád. Roku 2005 také asociace VISA International změnila logo a design karty. Nové logo se stává z písmena V v bílém poli a slova Pay v modrém poli nebo slova VISA v bílém poli a slova elektron v modrém poli. Největší změnou karty byl přesun hologramu z přední strany na zadní a umístění na celou délku magnetického proužku, aby se ještě více zamezilo padělání karet. Na hologramu karet VISA se nachází holubice již od roku 1978, kdy při výrobě cestovních šeků načrtl grafik Kurt Roald letící holubici, a vedení VISA bylo nadšeno. Nejpozději roku 1983 byl zhotoven sádrový odlitek, který byl později použit při výrobě hologramu [4].

Téměř po stoleté existenci karet přichází na trh novinky v podobě vlastních obrázků nebo fotek na předních stranách karet. Karty jsou zlaté, stříbrné, platinové, průhledné. Jsou součástí našeho běžného života. Roku 2004 přišly VISA a Mastercard se změnou tvaru platebních karet. Začaly se vydávat karty se zaoblenými rohy nebo přesně vykrojené karty podle obrázku na přední straně. Dnes už bezpečně provádíme platby přes internet, mobilní telefony, ale také přes čipové karty – transpondery. Platba přes internet je dnes nejpoužívanější platbou „na dálku“. Pro bezpečné placení se používá technologie Pseudočíslo a Virtuální karta.

Významnou platbou se stalo také **bezkontaktní placení**. Jež funguje při přiblížení bezkontaktní karty k platebnímu zařízení. Jedná se hlavně o placení v MHD, parkovného nebo mýtného. Prvenství těchto karet drží japonská společnost JCB. Roku 2005 se dohodly společnosti VISA a Mastercard na společném protokolu pro bezkontaktní platby – ISO/IEC 14448. Roku 2002 přichází zcela nový produkt „minikarta“. Má poloviční velikost než běžná karta a slouží jen k placení v terminálech. Tato karta se přiděluje na klíče. Nejznámější je minikarta MasterCard SideCard od společnosti MasterCard International.

4 Současnost platebních karet

Současný bezhotovostní platební styk se neobejde bez dnes již tak „samozřejmé věci“ jako je platební karta. Jedná se o pohyb účetních peněz. Základem tohoto styku je, že obě strany mají otevřený kontokorentní, běžný nebo jiný účet pro platební styk. Tato „zázračná“ karta nám zajišťuje okamžitý přístup k finančním prostředkům, bezpečnost pro naši hotovost, pohodlí při bezhotovostních platbách v široké síti bankomatů a obchodníků, k zjištění okamžité výše hotovosti a k jejímu výběru z bankomatu, v obchodech a na pobočkách bank. Dále je možné dobíjení kreditů mobilních telefonů, platba složenek, vlastní design karty. Identifikace držitele karty je prováděna vždy zadáním PIN (Personal Identification Number) kódu.

Prvním krokem pro získání platební karty je zavedení bankovního účtu. Tento účet je základem pro záznam platebních, úvěrových a jiných peněžně obchodních procesů mezi každým účastníkem a zprostředkovatelem platebního styku [7].

Každý člověk může mít libovolný počet účtů u libovolného počtu bank a tedy i libovolný počet platebních karet. Platební karty se vyrábějí z plastického materiálu a musí odpovídat mezinárodním normám a standardům. Platební karta není regulována podrobně zákonem. Dílčí úpravu obsahuje zákon č. 124/2002 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje vydávání a používání elektronických platebních prostředků, avšak z pohledu ochrany spotřebitele [9].

4.1 Zabezpečení plateb a platebních karet

V současné době už k tak velkému vývoji platebních karet nedochází, spíše se zdokonalují a vyvíjí se jejich ochrana. Nejžhavější novinou v zabezpečení je PCI DSS bezpečnostní norma. Tato norma určuje různě náročné standardy pro zpracovatele transakcí a obchodníky. Podobně existuje čipová technologie, která je odolná proti kopírování [13].

Ovšem technologicky je karta zabezpečena opravdu důkladně. Ale lidský faktor je největším nepřítelem technologií. Na bezpečnost karet se musíme dívat z více hledisek. Čím více a lépe je karta zabezpečena, tím klesá komfort při jejím používání.

Nejbezpečnější karty v dnešní době jsou Maestro a Vpay. Tyto karty jsou plně elektrizované, nelze jimi platit přes internet nebo bez přítomnosti karty a při každé

transakci vyžaduje zadat PIN kód. Díky tomuto zabezpečení získáme převahu míst, kde touto kartou jednoduše nezaplatíme. Mezi další dobře zabezpečené karty patří karty Cetelem a karty Mbank, s nimiž se dá bezstarostí platit na internetu.

Padělatelství platebních karet se neustále vyvíjí. V České republice narůstají počty bankomatů opatřených **skimmovacím zařízením**, roste i počet případů zneužití platebních karet na internetu. Spousta lidí pravidelně nekontroluje své bankovní výpisy tudíž ani neodhalí, když jim někdo z účtu pravidelně strhává menší sumy. Velká část zodpovědnosti za naše peníze leží proto hlavně na nás, na běžných uživateliích [1].

Pozitivní zprávou je, že se v Česku ještě nepodařilo napadnout obchodní terminály. Ale v Evropě už se tomu tak stalo. Proto pro omezení této nezákonné činnosti existuje doporučené chování při výběru nebo platbě kartou. Ovšem při velmi kvalitním skimmovacím zařízení vám to nepomůže a to jednoduše proto, že ho nepoznáte.

Dnes už zcela běžnou službou je platba pomocí platební karty **přes internet**. Tato služba vznikla v roce 2001, kdy byl spuštěn protokol SET pro zabezpečení platby mezi majitelem karty a obchodníkem. Při platbě se zákazníkům program, nazývaný elektronická peněženka, spojí s programem obchodníka, navzájem si předloží své digitální certifikáty, aby věděly, s kým komunikují. Elektronická peněženka vyrobí platební příkaz, podepíše ho a zašifruje tak, že si jej může přečíst platební brána banky, ale ne obchodník. Tento platební příkaz pošle programu obchodníka, který ho předá platební bráně banky se žádostí o autorizaci. Platební brána se přes karetní společnost spojí s bankou zákazníka, která platbu buď povolí, nebo zamítne. Výsledek platební brána vrátí obchodníkovi. V kladném případě obchodník odešle zboží a zašle platební bráně žádost o převedení peněz. Tím je celá transakce hotova [11].

4.2 Platební karty v číslech

Tabulka č. 1- Současný stav vydaných platebních karet na území ČR za rok 2010 (Ks)

Vydané karty celkem	9 268 914
- tuzemské	283 339
- mezinárodní	8 985 575
Debetní karty	7 400 919
Kreditní karty	1 564 430
Charge karty	303 565
Čipové karty a hybridní	8 703 382
Služební karty	406 983
Virtuální karty	152 057

Zdroj: www.bankovnikarty.cz

Z údajů uvedených v tabulce číslo 1 je patrné, že největší podíl vydaných karet mají mezinárodní karty, jež tvoří 8 985 575 kusů. Nejvíce jsou vydávány karty debetní, čipové či hybridní. Druhy karet a jejich vysvětlení je obsaženo v následující kapitole 5.2.

Pokud bychom se podívali na současný stav, zjistíme, že dnes už přes 57 tisíc provozoven vlastní platební terminály, v České republice je nainstalováno 3 868 bankomatů a z toho 1666 jich je na pobočkách bank. I přesto, že je zde tolik bankomatů, někteří lidé si stále chodí vybírat na přepážku. Proto 1721 provozoven poskytuje výběry hotovosti na přepážce a počet těchto transakcí se vystoupal v loňském roce až k 50 tisícům korun. Jednoznačně můžeme říci, že platební karty používáme stále více, jelikož počet transakcí u obchodníků přesáhl 240 mil korun.

4.3 Novinky v používání karet

Od roku 2002 mohou i malé děti vlastnit své platební karty. Tyto karty vydává eBanka již 7letým dětem. Rodiče tak svým dětem mohou posílat kapesné na účet a děti s ním mohou disponovat, jako jakýkoliv dospělý, pomocí svého účtu. Rodiče ale neztrácejí kontrolu nad financemi svých dětí, při každém pohybu na účtu jim chodí SMS zpráva s upozorněním. Děti se přitom interaktivní formou učí pracovat s bankovním účtem, který mohou ovládat přes internet nebo mobil. Rodič může měnit limity na kartě, do několika

minut můžou svému dítěti poslat peníze, můžou mu umožnit disponovat s účtem tak, že si sám bude posílat peníze na termínovaný vklad. Podle statistik eBanky je nejčastějším věkem držitele **Dětské karty** 13 let, 55 % všech držitelů je ve věku 12 – 15 let a nejmladšímu je 7 let. Z celkového počtu klientů je 67 % mimopražských. Z interních záznamů rovněž vyplývá, že si kartu nepožizují pouze dlouholetí klienti, ale zejména klienti noví. 80 % z nich má veden účet v eBance po dobu maximálně 18 měsíců [18].

Od 1. června roku 2010 lze také zaplatit pokutu při **silniční kontrole** platební kartou. Pilotní projekt bezhotovostních plateb za pokutu spustila policie na dvaceti terminálech. Po jednom je mají k dispozici všechna dálniční oddělení dopravní policie, jichž je sedmnáct a tři byly přiděleny na krajská pracoviště v Liberci, Pardubicích a Českých Budějovicích [6].

Projekt byl spuštěn na popud neúnosné situace, kdy až 70% uložených pokut nebylo zapláceno na místě. A to proto, že údajně řidiči neměli hotovost. Tím stoupaly poplatky za vymáhání částek, hlavně od cizinců. Za červen, první měsíc používání terminálů, zaplatili řidiči 707 500 korun na pokutách, což je asi desetina z celkové částky uložených pokut.

V současné době je možné změnit si **vzhled platební karty**. Od 1. května 2008 si mohou nově změnit design debetní karty lidé, kteří mají založen účet u České spořitelny. Vzhled je možno změnit prostřednictvím webové aplikace. Kde klient zadá, zda bude chtít zcela novou kartu či změnit design na stávající kartě. Pak nahraje vlastní obrázek, fotku do systému nebo si vybere obrázek z galerie vytvořené bankou. Do 10 dnů po schválení obrázku klient obdrží novou kartu. Tato služba je zpoplatněna částkou 190 Kč [12].

Pokud cestujete do zahraničí, velmi výhodné se pro vás může stát **pojištění** platební karty. Například UniCredit Bank zahrnuje do pojištění platební karty majitele i ostatní členy rodiny bez ohledu na věk a cestování pro domácí zvířata. GE Money Bank pak zahrnuje pojištění majitele, členů rodiny, pojištění notebooku a také provozování extrémních sportů. Tato služba stojí 300 – 2500 korun ročně (některé banky stanovují poplatek na měsíc). Ovšem problémem je, že některé banky mají stanovený limit na léčebné výlohy. Například Raiffeisenbank má limit léčebných výloh pouze na 1 mil. Korun, což je málo. Dále si musíte dát pozor, zda jsou léčebné výlohy brány na osobu nebo na rodinu. Toto cestovní pojištění je na maximální dobu pobytu od 45 – 90 dní.

Od roku 2010 je také možné zaplatit **složenku prostřednictvím bankomatu**. Pokud bankomat pod otvorem na kartu obsahuje i šedou krabičku se čtecím zařízením čárových kódů, znamená to, že zde můžete zaplatit svou složenku. Platba probíhá tak, že si zvolíte: platba SIPO, bankomat se vás zeptá, zda máte u sebe originální doklad, rozsvítí se čtecí zařízení a k němu přiložíte kód své složenky. Takto se načte částka a variabilní symbol, vy pouze doplníte spojovací číslo a potvrdíte.

Dnes již zcela normální službou bank je **Internetbanking, Telebanking a GSM Banking**. Internetbanking je sledování a manipulování s penězi na svém bankovním účtu prostřednictvím internetové aplikace. Na níž se lze připojit odkudkoliv kde je zabezpečený internet. Telebanking je ovládání účtu přes mobil a GSM Banking což je bankovní aplikace uložená na SIM kartě. Tyto služby bývají u některých bank zpoplatněné a u některých je jejich provozování zdarma.

5 Platební karty a jejich použití

Platební kartu bychom mohly definovat jako moderní prostředek bezhotovostního platebního styku, která se používá k bezhotovostní úhradě plateb za nákup zboží a služeb a k výběru hotovosti v bankomatech, na pobočkách bank a v obchodech. Výběr hotovosti na pobočkách bank vyžaduje vždy předložení občanského průkazu. Využívá se jen v případech, kde není k dispozici bankomat, jelikož tento způsob je zatížen vysokým poplatkem [9].

V případě výběru hotovosti v obchodech je karta zatížena platbou a výběrem hotovosti zároveň. Zároveň lze kartu použít k zjištění zůstatku peněz na účtu, k placení úvěrů, platbě přes internet, vkládání peněz na účet a přesunu peněz mezi účty.

5.1 Bezpečnost platebních karet a jejich výroba

Bezpečnost platebních karet je dána náležitostmi a ochrannými prvky karet. Náležitosti platebních karet jsou určeny standardy mezinárodních kreditních asociací. **Parametry** karty dle pana Juřika musí v České republice činit $85,595 \text{ mm} \pm 0,125 \text{ mm} \times 53,975 \text{ mm} \pm 0,55 \text{ mm}$ [5], jelikož naše bankomaty zatím nepřijímají žádné zvláštní tvary karet. Karta musí obsahovat celkem 7 náležitostí, jimiž jsou: označení vydavatele, což je logo karetní asociace a název banky, která ji vydala. Dále typ karty, například Visa Electron Student + nebo Visa Classic Partner atd. Číslo platební karty, které tvoří 16 – 19 čísel. Tyto čísla mají svůj význam. První číslo popřípadě dvojčíslí značí druh karty (4 = bankovníctví, 5 = finančnictví), dalších pět znaků identifikuje vydávající banku, zbytek čísel identifikuje držitele karty a úplně poslední číslo má funkci kontrolní [9].

V případě výskytu hologramu na kartě do něj číslo karty zasahuje. Pod číslem karty najdeme část čísla BIN (Bank Identification Number), které tvoří 4 znaky, které má banka přidělené od karetní asociace. EMV čip, jméno držitele, které je vždy uvedeno latinkou a někdy zde můžete najít i titul (Mr., Mrs., Dr.). Platnost platební karty je udávána ve tvaru měsíc/rok a je zde vyznačen vždy počátek „valid from“ a konec „good thru“ platnosti karty. Tyto náležitosti jsou na **líci karty** (viz příloha – obrázek 1). Číslo karty, jméno majitele a doba platnosti karty může být vyznačena dvěma způsoby, jde o embossing nebo printing. Embossing znamená, že písmena vystupují na povrch karty a printing je hladký tisk.

Na **rubu** pak uvidíme magnetický proužek, podpisový proužek se vzorem podpisu držitele, jímž by se držitel měl vždy při placení podepsat na stvrzenku (viz příloha – obrázek 2). Dalším prvkem je CVC kód, což je třímístné číslo u podpisového proužku. Toto číslo se používá pro zvýšení ochrany před zneužitím při elektronickém převodu peněz.

Za ochranné prvky lze považovat i již výše uvedené náležitosti karty, ale ochranné prvky v pravém slova smyslu jsou hologram, podpisový proužek, ochranné prvky viditelné pouze v UV světle, speciální tisk karty, tisk čísla karty na nebo vedle podpisového proužku (CVC kód) a magnetický proužek v horní části zadní strany karty [20].

Hologram je trojrozměrný obraz, který se mění pohybem karty. U karet VISA je na hologramu zobrazena letící holubice, na kartách MasterCard je to svět v podobě dvou polokoulí. Některé karty ale hologram nemají, jsou to například karty VISA Electron nebo Maestro, karty společnosti Diners Club a karty od American Express nemají hologram a ani logo. Ochranné prvky viditelné pouze pod UV světlem jsou u VISA karet též letící holubice a u karet MasterCard písmena MC, jež jsou umístěna uprostřed přední strany karty.

Když se podíváme na **výrobu platební karty**, zjistíme, že má 7 fází: první je příprava tisku, kdy se naplánuje výroba a připraví se veškeré podklady. Druhá fáze je výroba jednotlivých vrstev, tedy přední a zadní strany, jež jsou později spojeny dohromady. Třetí fáze je umístění hologramu a čtvrtá fáze je nažehlení magnetického a podpisového proužku. Pro podpisový proužek je používán ceninový papír. Pátá fáze je umístění mikročipu, šestá fáze laminace karty, což znamená, že karta je z obou stran zalaminovaná průhlednou fólií. Sedmá a poslední fáze je vlastní vyražení karty (obvykle je tištěno 54 nebo 72 kusů najednou) [4].

Toto je obvyklý postup pro výrobu karet. Ale pokud jste si vybrali vlastní obrázek na přední stranu, tak u těchto karet je využívá technologie dodatečného tisku. Karta je vyrobena se všemi ochrannými prvky, ale oblast pro nový obrázek zůstává bílá – do ní se potom vytiskne požadovaný obrázek. Takto vytištěné karty jsou uloženy v trezoru a pár z nich je posláno do bezpečnostního oddělení na konečné schválení. Než dostane kartu zákazník, musí být opatřena jménem a příjmením, číslem karty, dobou platnosti a ještě víc

údajů musí být zaznamenáno do magnetického proužku. Personalizační linky jsou schopny vložit kartu do papírového nosiče a spolu s průvodním dopisem nebo brožurkou do obálky.

5.2 Druhy karet

Platební karty se dají rozdělit podle mnoha kritérií, například podle způsobu zúčtování transakcí, podle záznamu dat, podle teritoriálního členění, podle způsobu provedení, podle asociace, která je vydala nebo podle bonity klienta.

Karty podle způsobu zúčtování transakcí jsou debetní, kreditní, charge karty a předplacené karty. **Charge karta** je historicky nejstarší typ karty. Tato karta je velmi podobná kreditní kartě. Akorát s tím rozdílem, že tuto kartu banka vydává jen svým dobrým klientům, kteří mají vysokou bonitu. Poskytnutý úvěr klient splácí najednou v celé výši do konce následujícího měsíce. Tyto karty vydávají výhradně společnosti American Express a Diners Club, ojediněle jiné společnosti například Česká spořitelna a Komerční banka. Charge kartu lze používat stejně jako kreditní kartu, tedy platit s ní za služby, vybírat z bankomatu nebo platit přes internet. Předplacené karty se používají jako dárky nebo jsou anonymní. Jsou vhodné i pro zaměstnance, kteří jedou na služební cestu. U těchto karet není třeba běžný účet, protože je vydávají nebankovní instituce. Je nutno na ně vložit peníze a až potom s nimi můžete platit. **Kreditní karta** nebo úvěrová je taková karta, prostřednictvím které banka poskytne klientovi spotřebitelský úvěr. Dále může klient platit kartou za zboží, vybírat z bankomatu, platit na internetu. Dále si klient může opakovaně půjčovat a splácet úvěr až do výše úvěrového limitu – jedná se tedy o revolvingový úvěr [9].

U této karty lze úvěr splácet jednorázově nebo v pravidelných splátkách. Měsíční úroková míra se zpravidla pohybuje okolo 1,5% [17].

Debetní karty jsou vydávány pouze k běžnému účtu. Klient s ní může vybírat hotovost z bankomatu, platit za služby a zboží a platit na internetu, ale pod podmínkou, že má na účtu dostatek peněz. Zaplacená částka je ihned jak se o ní banky dozví odečtena z částky uložené na účtu a banka klientovi neposkytuje žádný úvěr.

Dělení podle záznamu dat na karty s magnetickým záznamem, čipová karta a karta s laserovým záznamem. **Karta s magnetickým proužkem** je určena jen pro elektronické transakce v platebních terminálech nebo imprinterch. U **čipových karet** jsou záznamy

ukládány na čip na přední straně karty. Čipy přinášejí jisté výhody, jsou jimi vyšší bezpečnost nebo vyšší využitelnost paměti čipu. A u poslední **karty s laserovým záznamem** jsou data zaznamenána laserem do podkladové vrstvy. Nevýhodou této technologie je snadné zkopírování dat.

Členění podle teritoria dělí karty na tuzemské a mezinárodní. Podle způsobu provedení máme karty embosované, elektronické a virtuální. Poslední z jmenovaných dělení je podle bonity klienta na kartu zlatou, stříbrnou, platinovou a černou [5].

5.3 Organizace platebních systémů

Během vývoje platebních karet se pro banky stalo komplikovaným problémem provozování těchto karet. Provozování karet jen v určitém regionu se stalo neekonomickým, proto americké banky vytvořily potřebné technické, organizační a marketingové zázemí. Koncem 60. let byly položeny základy dnešních bankovních systému MasterCard a VISA. Existují dva systémy platebních karet – otevřené (viz příloha – obrázek 3) a uzavřené bankovní systémy (viz příloha – obrázek 4). **Otevřený bankovní systém** (Open Card Systems) využívají společnosti, jako jsou MasterCard a VISA, které sami karty nevydávají, ale skládají se z 25 000 jednotlivých bank, které svým klientům nabízejí kreditní i debetní karty Společnosti VISA a MasterCard stanovují základní pravidla, kterými se pak řídí ostatní banky. Dále nejsou tyto společnosti orientovány na zisk, ale na přínos pro své členy – banky. Případný zisk by byl použit na snížení provozních nákladů.

Další formou je **uzavřený bankovní systém** (Closed Card Systems). Tento systém využívají společnosti American Express, JCB nebo Diners Club. Tyto společnosti přímo vydávají platební karty a sami zajišťují jejich akceptaci v obchodech, vydávají provozní pravidla, zajišťují marketing a celosvětový provoz. Zisk, který vytvoří, náleží jen jim. Výhodou tohoto systému je centrální databáze klientů.

Dnes jsou každý den v platebních systémech provedeny miliony platebních transakcí, které musí být uhrazeny některou z 21 000 členských bank ve více než stovce zemí. Obchodník předává bance zprávu o provedení platební transakce v podobě papírového prodejního dokladu nebo elektronicky. Banka transakce zpracuje v systému Card Management System (CMS). Jeho výstupem jsou data zúčtování vlastních klientů a

soubor dat určených pro vyrovnání s ostatními účastníky platebního systému. Každý z vydavatelů denně obdrží informaci o sumě debetních a kreditních transakcí, které budou zúčtovány s jeho účtem a o jeho celkové čisté pozici. Tyto informace slouží k tomu, aby banky, které jsou v převažující dlužnické pozici, mohly včas přesunout prostředky k úhradě na zúčtovací účet. Současně se zúčtováním odesílá centrála bankám detailní informace o jednotlivých transakcích, aby mohly zatížit účty svých klientů (datum, částka, měna, místo, název obchodu atd.). Některé země (ČR, Německo) provádějí clearing a zúčtování zvlášť pro tuzemské a mezinárodní transakce [5].

Průběh placení kartou můžeme rozdělit na autorizace, přenos transakce do centra platebního systému, clearing, zúčtování, přenos transakce vydavateli karty. Autorizační centrum pošle dotaz obsahující číslo karty, dobu platnosti a částku. Podle čísla karty pak systém pozná vydavatele a dotaz doplní o identifikaci banky. Banka ověří, zda majitel má dost financí na účtu a odešle zpět potvrzení nebo odmítnutí transakce. Kdyby byla karta nahlášená jako kradená, ztracená nebo si vydavatel přál z jiných důvodů jí zadržet, předá systém příkaz kartu zadržet (Pick-up Card). Celý proces trvá v průměru 2 sekundy, ale přenos výsledku až do bankomatu nebo platebního terminálu 5 – 12 sekund. V ten samý den nebo nejbližší pracovní den odešle banka provozující bankomat nebo obsluhující obchodník, u kterého proběhla transakce detailní informace clearingové a zúčtovací centrále. Ta je zpracuje v clearingovém a zúčtovacím systému. Vše probíhá v den D + 1 (viz příloha – obrázek 5).

Zařízení **Card Management Systém (CMS)** je nejsložitější bankovní technologie, která je propojená s účetnictvím, informačním a bezpečnostním systémem banky a autorizačním, clearingovým a zúčtovacím systémem. CMS je rozdělen do dvou vzájemně spolupracujících částí – Front Office a Back Office. Front Office zabezpečuje on-line a off-line komunikaci s obchodní sítí banky a mezibankovním systémem spolupracujících bank. Hlavní součástí tohoto systému je autorizační a bezpečnostní systém. Bank Office je druhou částí CMS. Na jeho konstrukci závisejí možnosti vydavatele v oblasti nabízených platebních karet (druhy karet, doplňkové služby, druhy poplatků, způsob zúčtování) a služeb obchodníkům. Back Office se skládá z několika základních modulů – zúčtovací systém, modul platebních karet, obchodní modul. Zúčtovací systém provádí zúčtování transakcí vlastních klientů i cizích klientů ve prospěch vlastních bankomatů, obchodníků a

pokladen. Modul platebních karet obsahuje informace o držitelích platebních karet, parametry produktů a seznam transakcí, které klient provedl. Obchodní modul pak obsahuje název a adresu obchodních míst, kategorií obchodu, výši poplatků a seznam transakcí, které byly v daném obchodním místě provedeny [5].

6 Budoucnost používání platebních karet

6.1 Biometrika

Dnes platební karty používá hlavně mladá generace a generace středního věku. Časem se přesunou do všech věkových skupin obyvatel a už nebude potřeba tolik bankovek a mincí k platbám. Ovšem je potřeba se dále zajímat o jejich zabezpečení, rozšíření a pohodlnost pro klienty.

V této souvislosti je nutné se zmínit o oblasti zvané - biometrika. Biometrika je zabezpečení ověřováním totožnosti majitele karty a to pomocí částí lidského těla, které je jedinečné a téměř nenapodobitelné. Jednalo by se o ověřování pomocí hlasu, záznamu sítnice, otisku prstu, rozbor podpisu nebo fotografie na kartě. Ověřování pomocí otisku prstu je dnes zcela běžné u policejních orgánů, ale objevuje se i na běžné věci jako je – notebook, kde slouží jako zabezpečení místo hesla nebo je jeho součástí. U tohoto zabezpečení je problém, když si zraníte zrovna ten prst, který používáte pro otištění. Rozbor fotografie je jediným prvkem, který se používá v bankovním prostředí České republiky. Výhodami je, že ji nelze ztratit ani zapomenout, ověřuje identitu jen přímého majitele účtu, je variabilní, nelze ho zkopírovat a může být rychlejší než PIN [8]. Ovšem ani tento prvek není zcela bez chyby. V obchodě záleží čistě jen na obsluze pokladny, zda vyhodnotí shodu karty a zákazníka za kladnou. Další nevýhodou je, že se nedá použít při výběru hotovosti z bankomatu.

6.2 Čipové karty

Nemalý podíl na bezpečnosti karet mají také čipy, které by mohly sloužit nejen k ochraně platebních karet. Čipové karty rozdělujeme na paměťové a procesorové. Paměťové čipové karty slouží k jednoduchým aplikacím. Mají čip s 60ti nebo 120ti paměťovými buňkami, které jsou použitelné pouze jednou [10]. Procesorové čipové karty skrývají velkou paměťovou schránku zabezpečenou šifrovanými kódy, do kterých by se kromě informací o platbách mohly ukládat například i informace o zdravotním stavu, plateb jízdného nebo věrnostní programy klienta. K zavedení tohoto „projektu“ je nutná spolupráce bank a nebankovních organizací. Banky zatím tomuto vztahu nejsou nakloněny, ale v budoucnu budou nejspíše donuceny ke spolupráci.

S rozšířením čipových karet jsou spojena ale i rizika. Hlavním z nich je zabezpečení tzv. CNP transakcí, tedy plateb kde není přítomna karta. Jedno z navrhovaných řešení je Token Based Authentication (TBA). Platební karta by se vložila do čtečky podobné kalkulátoru a klient naťuká PIN do klávesnice. Čtečka vygeneruje jednorázový číselný kód, který pak může být použit na webové stránce nebo při telefonické objednávce. Systém díky kódu pozná, že karta je pravá a i při zneužití tohoto čísla třetí osobou je zaručena bezpečnost dalších transakcí. Podmínkou tohoto postupu je však zakoupení vlastního kalkulátoru, který by musel být cenově dostupný, aby se klientům nakupovat přes internet vyplatilo [3].

6.3 Bezkontaktní platby

V loňském roce se začaly také testovat bezkontaktní platby pomocí terminálů PayPass. Znamená to, že při drobných částkách do 400 – 500 korun bude stačit přiložit platební kartu ke speciální čtečce a je zapláceno. Provádět tyto platby budou moci jen zákazníci, kteří budou mít kartu s rádiovou anténou. Při této platbě nebudete muset zadávat PIN, podepisovat se, ani dávat kartu z ruky. Při vyšších platbách to ale bude zapotřebí. PayPass je systém společností vydávající Maestro a MasterCard. Konkureční systém společnosti VISA se jmenuje payWave, který byl spuštěn do konce roku 2010. Na Slovensku tyto systémy už rok a půl fungují. Tyto karty se dají zabudovat do speciálních hodinek, samolepek, klíčenek i mobilních telefonů. Systémy najdou své využití při platbách na benzínových pumpách, v kinech, v trafikách nebo ve Fast footech. Tímto způsobem je možné dnes platit ve 33 zemích světa a ve více než 200 tisících obchodech [19].

6.4 Předplacené platební karty

Jednou z novinek, která by mohla významně pomoci rozšíření plateb pomocí karet je tzv. „předplacená karta“. Tyto karty již bez problémů fungují ve Spojených státech amerických. Zato u nás moc rozšířené nejsou a to z důvodu, že o nich lidé moc nevědí. K těmto kartám není zapotřebí žádný bankovní účet a nelze je ani přečerpat. Předplacené karty můžeme rozdělit na dárkové, dobíjitelné a virtuální. Podle typu pak mohou být elektronické, embosované, čipové nebo bezkontaktní. Předplacená karta je již předem "nabitá" určitým finančním obnosem. Může tak sloužit například jako dárek pro určité

příležitosti (vánoce, narozeniny, výročí apod.) nebo skupiny (zaměstnanci, sportovci, členové klubů, studenti, cestovatelé atd.). Cílovou skupinou jsou tak například zaměstnanci společností, kterým takto může zaměstnavatel poskytnout prémie či jinou finanční odměnu, nebo lidé, kteří mají nějaký společný rys. Mohou jimi být i děti, které se kartou naučí hospodařit se svěřenými penězi [16].

Vize bank o těchto kartách je, že by časem mohly zcela nahradit cestovní šeky.

6.5 Platby přes mobilní telefony

Téměř nerozvinutou možností jak zaplatit je systém M-payment – mobilní platby, umožňující zaplatit bezhotovostní a elektronickou cestou pomocí mobilního zařízení menší finanční částky, obvykle maximálně v rámci stovek korun českých, proto jsou také označovány i jako mikroplatby. V České republice existuje více řešení mobilních plateb, avšak většinou se jedná o systémy, které jsou k dispozici pouze v rámci mobilní sítě každého operátora zvlášť (např. M-platby od operátora T-Mobile jsou vázány na zákazníky této sítě). Univerzálněji uplatnitelné ve většině mobilních sítí jsou pak v České republice hojně využívané tzv. prémiové SMS zprávy (označované též jako Premium SMS), tedy speciální SMS zprávy s vyšší tarifací od operátora, pomocí kterých je možné platit za výrobky či služby, a to obvykle v rozsahu 3-99 Kč. Prémiové SMS podporují v České republice všichni operátoři - tedy T-Mobile, Telefónica O2, Vodafone, U:fon [15].

Další očekávanou novinkou jsou nové formáty platebních karet, například miniaturní karty, které lze mít na klíčkách jako přívěšek. Karty se zaoblenými rohy nebo tvar podle obrázku na přední straně. Tyto karty se u nás bohužel ještě nevydávají, jelikož jim nejsou přizpůsobeny naše bankomaty.

7 Hodnocení používání platebních karet z ekonomického hlediska

V této kapitole se nachází odpovědi na cíle, které byly stanoveny pro vlastní část této bakalářské práce. Cílem bylo potvrzení nebo vyvrácení dvou hypotéz. První hypotéza byla, že se používání platebních karet stále zvyšuje. Jež byla stanovena na základě statistických údajů. Druhá stanovená hypotéza se týkala bankovních poplatků za vedení platební karty a zněla - že platební karty jsou pro banky ziskové.

7.1 Hodnocení používání platebních karet dle statistických údajů

V první části kapitoly sedm je uvedeno hodnocení používání platebních karet dle statistických údajů. Uvedené údaje v tabulkách 2, 3, 7 a 8 popisují oblast bankovních i nebankovních platebních karet vydávaných pouze na území České republiky. Banky, které poskytují své údaje pro statistický souhrn, jsou například AXA Bank, ČSOB, Komerční banka, Česká spořitelna, ING Bank nebo GE Money Bank. Z nebankovních systémů zahrnují karty American Express vydávané Komerční bankou, Dinners Club vydávané českou pobočkou a karty vydávané společností CCS – Česká společnost pro platební karty s.r.o.

Položky z tabulek číslo 2, 3, 7 a 8 (tabulka 7 a 8 viz příloha) - objem transakcí u obchodníků celkem, z toho přes internet a v hotovosti, objem transakcí přes bankomat se týkají transakcí provedených u smluvních obchodů, bankomatů, přepážek českých bank, kartami od všech domácích i zahraničních vydavatelů.

Ostatní údaje zachycují všechny transakce provedené kartami pouze českých vydavatelů kdekoli na světě. Jde o údaje z pohledu vydavatelů karet.

7.1.1 Četnosti transakcí

Tabulka číslo 2, která je níže uvedená, obsahuje statistické údaje o počtu transakcí podle roků 2008 až 2010.

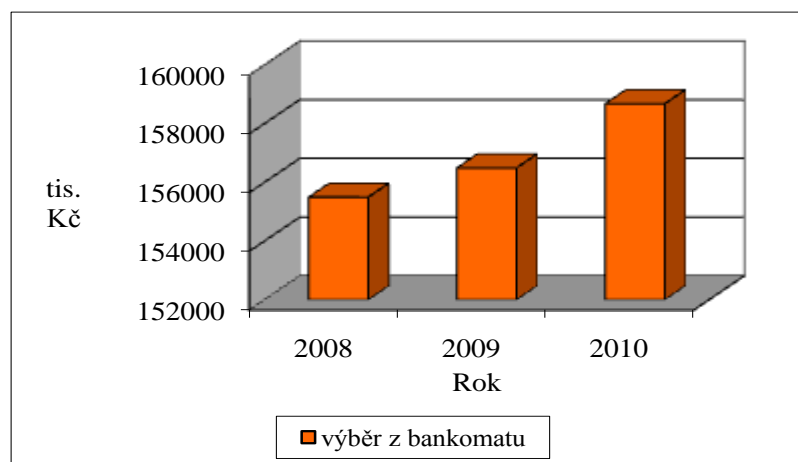
Tabulka č. 2 – Četnost provedených transakcí za roky 2008-2010 (v Ks)

Rok	2008	2009	2010
Počet transakcí celkem u obchodníků	169 254 912	194 321 582	224 409 915
Z toho přes internet	1 304 182	1 932 532	3 057 104
Počet výběru v hotovosti u obchodníka	-	105 419	245 122
Počet transakcí přes bankomat	162 668 149	166 703 439	168 344 160
Počet zahraničních transakcí	10 337 228	11 730 676	14 857 764
Počet domácích transakcí	158 917 684	182 500 906	209 552 149
Počet výběru z bankomatu	155 495 854	156 490 704	158 676 047
Z toho domácí výběry	153 514 634	154 605 827	156 686 382
Z toho zahraniční výběry	1 981 220	1 884 877	1 989 665

Zdroj: www.platebnikarty.cz

Z uvedených údajů v tabulce číslo 2 vyplývá, že obliba používání platebních karet a využívání bezhotovostního styku rok od roku vzrůstá. Kdy například počet transakcí u obchodníků činil v roce 2008 více než 196 milionů a v roce 2010 narostl počet až na 224 milionů transakcí. Naproti tomu počet výběru z bankomatů nebyl tak výrazný, v roce 2008 činil 155 milionů a v roce 2010 158 milionů výběrů (viz graf č. 2). Jedním z důvodů proč tomu tak je je, že lidé si zvykají stále více platit kartou již v obchodě, jelikož tato platba nebývá zpoplatněna, naopak výběr z bankomatu zpoplatněn je. U této položky banky rozlišují, zda si vybíráte z bankomatu u své banky nebo u jiné. Výběr u jiné banky je zpoplatněn až 30 korunami. I přesto, že se síť instalovaných bankomatů rozšiřuje, stále nejsou všude dostupné. Platba za zboží u obchodníka je tedy levnější.

Graf č. 2 – Četnost výběru z bankomatu (v tis.Ks)

Zdroj: Data z tabulky číslo 2

7.1.2 Objemy transakcí

V tabulkách číslo 3, 7 a 8 jsou zapsány objemy transakcí rozdělené do čtvrtletí za roky 2008 až 2010 (tabulky 7 a 8 viz příloha).

V roce 2008 (viz tabulka číslo 7) se během roku zvýšil objem transakcí u obchodníka na více než 53 milionů Kč. Z toho platby přes internet činily 703 tisíc, jež tvoří asi 1,3% objemu transakcí u obchodníka. Objem transakcí prováděných přes bankomat činil v tomto roce 162 milionů korun a objem výběrů z bankomatu byl 155 175 003 korun. Průměrná částka uhrazená platební kartou činí za rok 2008 1 106 korun a průměrná částka vybraná z bankomatu je 3 681 korun. Částka uhrazená prostřednictvím e-shopu je 2 073 korun (výpočet z tabulky viz číslo 2 a 7, tabulka 7 viz příloha).

V roce 2009 (viz příloha tabulka číslo 8) se oproti předešlému roku zvýšil jak objem transakcí u obchodníka tak i přes internet. Objem transakcí u obchodníka se zvýšil ve 4. čtvrtletí o 7% na částku 60 728 206 Kč, platba přes internet o 24% na částku 927 003 Kč a výběr hotovosti z bankomatu klesl o 2,2% na částku 151 762 651 Kč. Je vidět trend v častějším používání platebních karet k bezhotovostním platbám u obchodníka.

Průměrná částka uhrazená platební kartou činí za rok 2009 1 034 korun a průměrná částka vybraná z bankomatu je 3 702 korun. Částka uhrazená prostřednictvím e-shopu je 1 490 korun (výpočet z tabulky viz číslo 2 a 8, tabulka číslo 8 viz příloha).

Tabulka č. 3 - Statistické údaje roku 2010 (v tis. Kč)

Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.
Objem transakcí celkem u obchodníků	48 794 524	54 612 150	57 314 099	65 099 118
Z toho přes internet	743 428	871 337	958 164	1 261 441
Objem výběru v hotovosti	56 874	68 801	76 779	87 982
Objem transakcí přes bankomat	139 759 187	157 548 889	158 504 742	165 414 020
Objem zahraničních transakcí	6 101 000	3 193 333	4 745 415	6 696 892
Objem domácích transakcí	42 693 523	51 964 994	53 604 145	58 402 226
Objem výběru z bankomatu	131 167 158	146 819 892	149 749 185	157 313 095
Z toho domácí výběry	129 383 374	144 939 764	147 007 520	155 046 888
Z toho zahraniční výběry	1 783 784	1 880 128	2 741 665	2 266 207

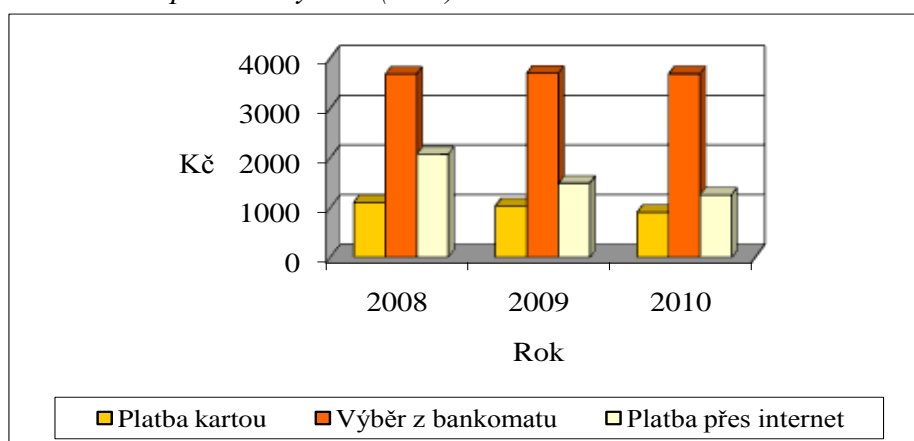
Zdroj: www.platebnikarty.cz

Objem transakcí u obchodníka se v roce 2010 zvýšil ve 4. čtvrtletí o 13,6% na částku 65 099 118 Kč, platba přes internet o 26,5% na částku 1 261 441 Kč a výběr hotovosti z bankomatu o 3,5% na částku 157 313 095 Kč.

Průměrná částka uhrazená platební kartou činí za rok 2010 907 korun a průměrná částka vybraná z bankomatu je 3 687 korun. Částka uhrazená prostřednictvím e-shopu je 1 254 korun (výpočet z tabulky viz číslo 2 a 3).

Po porovnání průměrných částek hrazených kartou u obchodníků, prostřednictvím internetových obchodů a výběrů z bankomatu je vidět, že je stále mnoho plateb uskutečňováno v hotovosti. Průměrná částka vybraná z bankomatu činí za 3 sledované roky 3 690 Kč a částka zaplacená u obchodníka je 1 015 Kč (viz graf číslo 3).

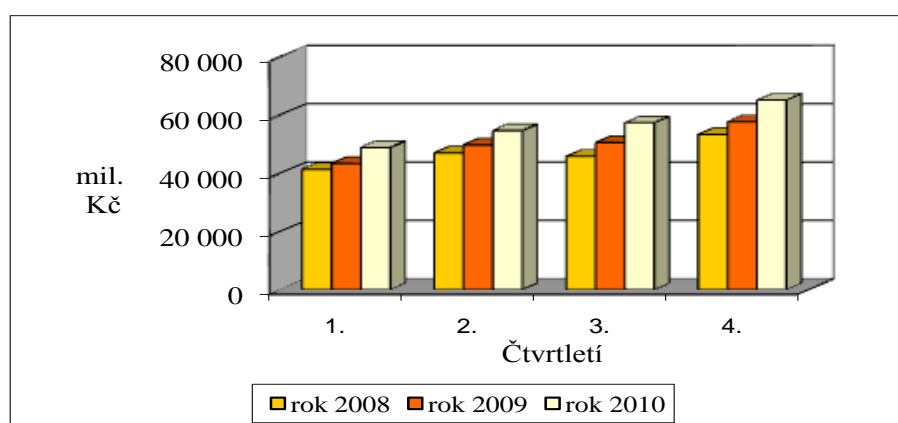
Graf č. 3 – Porovnání plateb a výběru (v Kč)

Zdroj: tabulky číslo 3, 7 a 8, vlastní výpočty

Z uvedených tabulek pro každý rok je vidět, že se částky v jednotlivých čtvrtletích zvyšují a ve čtvrtém čtvrtletí jsou nejvyšší za celý rok. V tomto období lidé nakupují nejvíce, což je způsobeno Vánočními svátky, za které lidé utrací stále více peněz. Zvyšuje se tak objem plateb u obchodníka (viz graf č. 4), plateb přes internet, v hotovosti, transakcí přes bankomat i objem domácích transakcí. V prvním čtvrtletí roku je vždy objem nejnižší, lidé utratili mnoho peněz za vánoční svátky a v tomto období kupují jen základní věci a šetří na letní dovolenou. Za zmínku však stojí objem zahraničních transakcí a objem zahraničních výběrů z bankomatu, které jsou nejvyšší ve třetím čtvrtletí každého roku. Toto zvýšení je způsobeno tím, že v tomto období jsou u nás letní prázdniny a rodiny vyjíždí na zahraniční dovolenou, častěji než v jiném období.

Graf č. 4 – Objem transakcí u obchodníka pomocí platební karty (v mil. Kč)

Zdroj: Tabulky číslo 3, 7 a 8

Cílem této části bylo potvrdit nebo vyvrátit hypotézu, že se používání platebních karet stále zvyšuje. Tato hypotéza byla potvrzena. Ze statistických údajů je vidět, že počet vydaných karet se stále zvyšuje a tím se zvyšuje i objem zaplacených plateb pomocí platební karty. Je to způsobeno tím, že ekonomicky aktivní obyvatelstvo dostává od svých zaměstnavatelů mzdy nejčastěji na účet, a tím, že výběr z bankomatu je zpoplatněn, se učí lidé platit za zboží i služby bezhotovostně.

7.2 Bilance nákladů a příjmů bankovních institucí

Z ekonomického hlediska platebních karet z pohledu bank zjistíme, jaké náklady a příjmy z tohoto produktu banky mají a tím i výši jejich zisku. V kapitole výdaje na výrobu a distribuci karty nejsou započítány výdaje na bankovní systém (databáze, software, propojení) ani bankomaty a to z důvodů neaktuálnosti těchto údajů. Ty jsou dostupné zatím jen ve výroční zprávě České spořitelny za rok 2009. Kde celkové provozní výdaje činily 19 269 mil. Kč.

7.2.1 Výdaje na výrobu a distribuci karty

Výdaj je částka, kterou banka musí vynaložit na nákup platebních karet, které pak může distribuovat svým zákazníkům.

Tabulka 4 - Výdaje na výrobu standardní platební karty (v Kč)

Karta plastic	30
Karta personalizace (magnetický proužek a tisk údajů klienta)	12
Karta personalizace (čip)	18
Výroba karty celkem	60

Zdroj: Jan Riegl

Největší položku na výrobu platební karty činí plastová hmota na samotnou kartu, jejíž výše nákladu je 30Kč, což je polovina celkových výdajů na výrobu platební karty. Personalizace karty v tomto případě znamená nažehlení magnetické proužku, opatření karty údaji klienta, jež činí částku 12Kč a umístění čipu na kartu pak 18Kč. Celkové výdaje na výrobu karty tedy jsou 60Kč.

Tabulka 5 – Výdaje na distribuci platební karty (v Kč)

Zaslání karty klientovi	12
Zaslání klientovi PIN	12
Procesování karet a autorizace	0,60
Náklady celkem	24,60

Zdroj: Jan Riegl

Výdaje na zaslání karty klientovy, jež obsahují tisk průvodního dopisu a poštovné činí 12 Kč. Zaslání klientovi PIN ke kartě je rovněž ve výši 12Kč a též obsahuje tištění průvodního dopisu a doporučené poštovné. Další výdaje tvoří procesování a autorizace karty, jsou to malé částky řádově v halířích. Celkové výdaje na distribuci platební karty tedy tvoří 24,60 Kč. A celkové výdaje na výrobu karty a na její distribuci jsou 84,60Kč.

7.2.2 Příjmy z bankovních poplatků

Příjmy jsou peníze, které banka vydělává na distribuci platebních karet. Jedním z příjmů je určité procento, které dostávají banky z transakcí u obchodníků, zvané Interchange fee, které tvoří přibližně 1%. Podstatný příjem však tvoří poplatky od klientů, které si banky stanovují individuálně. Každý klient poskytuje jiné příjmy bance v závislosti na tom, jaký má účet, které služby využívá a jak často používá svou platební kartu.

Jak už jsem uvedla, bankovní poplatky jsou důležitou položkou v příjmech bank a tvoří až 20% celkových příjmů. Rozdělit poplatky do skupin je velmi obtížné, protože ke každému typu účtu a karty jsou různé. Při používání tuzemských kreditních karet se poplatky pohybují v rozmezí pár stovek korun, kdežto u mezinárodních karet se mnohdy pohybují až v rozmezí tisících korun. Mezi hlavní poplatky u mnoha bank patří roční poplatek za vedení konta, poplatek za vydání karty, výběry hotovosti z bankomatu a u obchodníka platební příkazy prostřednictvím bankomatů, dobíjení mobilních telefonů a další poplatky jako jsou blokace karty, vydání náhradní karty, nový PIN apod.

Každý rok probíhá anketa o nejabsurdnější bankovní poplatek. Pro rok 2010 se na prvním místě umístil poplatek za výběr na přepážce z vlastního účtu, na druhém místě poplatek za zjištění zůstatku přes bankomat a na třetím místě poplatek za vložení variabilního symbolu do příkazu k úhradě. Tato anketa probíhá už od roku 2005. V roce 2007 se volil i Superabsurdní bankovní poplatek, jež s 66% vyhrál poplatek za vedení běžného účtu a na druhém místě se umístil poplatek za výběr z bankomatu vlastní banky.

Níže uvedený příklad ukazuje, že platební karty jako bankovní produkt přináší svým bankám nemalé zisky.

Paní Nováková je fyzická osoba, má otevřený běžný účet a embosovanou debetní platební kartu VISA. V měsíci únoru došlo k výměně platební karty, pro její ukončení. Na novou platební kartu si majitelka nechala vyobrazit fotografii svého domácího mazlíčka. Svoji kartu využívá téměř každý den. Hotovost z bankomatu u své banky si vybrala 4x, u obchodníka 2x a bezhotovostně platila kartou 8x. Má pojištění karty a osobních věcí P30 (pojistné krytí do 30 000 Kč) a v průběhu měsíce si nechala zaslat PIN a krátce poté si ho změnila, protože ho zapomínala. Nechala si také zaslat mimořádný výpis z účtu za měsíc leden a využívá službu Internetbanking. Na svém účtu má také nastaveny položky příkaz k úhradě. Prostřednictvím bankomatu hradila 2 platby.

To znamená, že banka v měsíci únoru 2011 vykazuje tyto příjmy.

Tabulka 6- Příjmy banky za měsíc únor 2011(v Kč)

Položky / Banka	Česká spořitelna	Komerční banka
Poplatek za vedení karty	200 děleno 12 měsíců	200 děleno 12 měsíců
Karta podle Vás – obrázek na kartě	190	99 děleno 12 měsíců
Výběr z bankomatu u své banky	4 krát 6 Kč	4 krát 5 Kč
Výběr u obchodníka	2 krát 6 Kč	2 krát 0 Kč
Bezhotovostní platby za zboží	8 krát 0 Kč	8 krát 0 Kč
Dotaz na zůstatek v bankomatu u své banky	4 krát 0 Kč	4 krát 2,50 Kč
Pojištění karty a osobních věcí (30000,-)	320 děleno 12 měsíců	276 děleno 12 měsíců
Znovu zaslání PIN	100	200
Změna PIN	50	50
Mimořádný výpis z bankomatu za leden	30 + poštovné (12Kč)	110 (vyzvednutí pouze v bance)
Internetbanking	0	39
Příkaz k úhradě přes bankomat	2 krát 6 Kč	2 krát 5 Kč
Celkem za měsíc únor	473,30	486,90

Zdroj: www.csas.cz, www.kb.cz

K porovnání poplatků českých bank byla zvolena banka Česká spořitelna, jež je u nás největší bankou a Komerční banka, která je třetí největší bankou v České republice.

V úvahu bylo vzato, že každá banka má jinak nastavené bankovní produkty, proto byly vybrány takové účty, které si jsou velmi podobné.

Z tabulky číslo 6 je vidět, že banky své klienty tlačí k tomu, aby za své nákupy platili bezhotovostně. Ani u jedné z bank, výše uvedených, není položka platby u obchodníka zpoplatněna. Kdežto výběr z bankomatu je stanoven v letošním roce na 6Kč u České spořitelny a 5 Kč u Komerční banky. Banka navyšuje své příjmy i externími službami, které nejsou zásadní k používání karty. Jsou jimi vlastní vzhled karty nebo její pojištění. Poplatky za vedení účtu, pojištění karty a u Komerční banky i váš obrázek jsou jednorázové položky, které se platí na celý rok. Ostatní položky závisí na počtu vyskytnutí se v daném měsíci. Každý klient má možnost kontrolovat si pohyby na svém účtu, proto mu banka zhotovuje výpisy z účtu. Forma výpisu může být elektronická nebo papírová, jež si můžeme nechat zasílat v denním, týdenním, měsíčním, čtvrtletním a ročním rozpětí. Elektronická forma je zcela zdarma, ale písemná je zpoplatněna. Jedná-li se o mimořádný výpis, pak například u Komerční banky poplatek činí 110 Kč a výpis si musí klient vyzvednout na přepážce banky. Co se týká aplikace InternetBanking vidíme, že u Komerční banky je to poměrně drahá záležitost, která měsíčně stojí 39 korun, kdežto u České spořitelny je poskytována zdarma.

V porovnání těchto bank v určitém fiktivním příkladě, ovšem se skutečnými hodnotami poplatků, vychází Česká spořitelna levněji. Z výše uvedených údajů je patrné, že banka za výrobu karty zaplatí podstatně menší částku, než jakou vydělá na poplatcích. V případě banky České spořitelny činí zisk 388,70 Kč za měsíc a u Komerční banky 402,30 Kč. Tímto byla potvrzena hypotéza, že platební karty jsou pro banky ziskové.

Závěr

Platební karta je v dnešní době pro mnoho občanů nepostradatelnou a běžnou věcí, přesto o nich má veřejnost málo informací. V průběhu zpracování této bakalářské práce jsem zjistila, že platební karty jako forma bezhotovostního platebního styku je velice obsáhlá oblast, která se velmi rychle rozvíjí.

Během zpracování práce se objevilo mnoho novinek, které jsem musela sledovat a poté doplňovat do textu. Proto je možné, že za měsíc už může být to, co jsem zde napsala minulostí. V budoucnosti je nutné především zajistit větší bezpečnost transakcí prováděných platebními kartami. Znesnadnit zlodějům používání ukradených karet, skimmovací zařízení, přidat další a účinnější bezpečnostní prvky na kartu, vyvinutí nových technologií atd. Bezpečnost má možnost ovlivnit jednak banka jako vydavatel a především klient, který vlastní kartu. Klient má také možnost ovlivnit příjmy banky a to vhodným výběrem produktu a následným používáním své karty. Výdaje, na výrobu platební karty a na její distribuci klientům, se bankám vrátí již po prvním měsíci používání, kdy klient zaplatí roční poplatek za vedení karty. Veškeré další poplatky vybírané bankou v souvislosti s platební kartou a účtem, ke kterému je vydávána, poskytují pro banku zisk. Tímto byl zodpovězen cíl, který zněl - ověření hypotézy, že platební karty přináší bankám zisky.

Porovnáním statistických údajů byla potvrzena hypotéza, že používání platebních karet a bezhotovostního styku, s ohledem na četnost plateb u obchodníků nebo výběrů z bankomatů, roste. Při porovnání let 2008 a 2010 je zvýšení viditelné. V roce 2008 činil objem transakcí u obchodníka celkem 189 milionů korun, kdežto v roce 2010 už to bylo 203 milionů Kč. Karty poskytují velký komfort při platbách za zboží a služby. V České republice je celkem 57 tisíc terminálů a 3 868 bankomatů. Platební terminály jsou obchodníkům zapůjčovány bankami a obchodník platí měsíční poplatek ve výši 1% obratu. Pro malé obchodníky toto nemusí být vyhovující, proto terminál nemají. V dnešní době se v USA testuje nový druh platebního terminálu – iPhone Square, který je určen převážně pro malé obchodníky. Je přenosný a dá se zapojit do mobilního telefonu nebo do notebooku od společnosti Apple. Za pomocí speciálního programu a čtečky, která má jack konektor, je možné provést platbu kdekoliv v terénu. Tyto mobilní platební terminály by

mohly rozšířit počet míst, kde by se dalo platit kartou (např.: u kadeřníka, u maséra, na festivalech atd.). Jediný nedostatek, který tato technologie má, je, že je potřeba mít připojení na internet. Tento nový vynález, by mohl pomoci rozšířit síť míst, kde by se dalo zaplatit platební kartou.

Přestože platební karty a bezhotovostní styk umožňují snížení manipulace s hotovostí a jsou bezpečnější, je stále mnoho plateb uskutečňováno v hotovosti. Velice zajímavé by bylo provést průzkum používání karet a bezhotovostního styku ve vztahu k věku občana a jeho sociálního zařazení ve společnosti.

Myslím si, že nejvíce karty používají mladí lidé a lidé v produktivním věku, neboť jejich mzdy jsou zasílány vesměs na bankovní účty.

Ze zjištěných údajů vyplývá, že bezhotovostní platební styk se bude nadále v budoucnu rozvíjet. Postupně se přesune do všech věkových i sociálních skupin obyvatelstva a s dalším rozvojem elektroniky a výpočetní techniky vznikne daleko více míst, kde bude možné platit platební kartou.

8 Seznam použitých zdrojů

- [1]: DVOŘÁK, Jiří. *Mesec.cz* [online]. 15. 3. 2010 [cit. 2010-10-28]. Platební kartu před zneužitím zcela neochráníte. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/platebni-kartu-pred-zneuzitim-zcela-neochranite/>>. ISSN 12134414.
- [2]: ELY PLISCHKE, Simona. *Penize.cz* [online]. 27. 04. 2007 [cit. 2010-09-02]. Jak došly platební karty do českých zemí aneb historie karet plná zajímavostí. Dostupné z WWW:<http://www.penize.cz/platebni-karty/18777-jak-dosly-platebni-karty-do-ceskych-zemi-aneb-historie-karet-plna-zajimavosti>
- [3]: HRYZBYLOVÁ, Martina. *Seminarky.cz* [online]. 2005 [cit. 2011-03-14]. Platební karty . Dostupné z WWW: <<http://www.seminarky.cz/Platebni-karty-bakalarska-prace-12244>>.
- [4]: JURČÍK, Pavel. *Platební karty, velká encyklopedie 1870-2006*. vyd. 1 Praha: Grada Publishing, 2006. 296 s. ISBN 8024713810.
- [5]: JURČÍK, Pavel. *Encyklopedie platebních karet: historie, současnost a budoucnost peněz a platebních karet*. 1. vyd. Praha: Grada, 2003. 312 s. ISBN 8024706857.
- [6]: KOUKAL, Josef. *Novinky.cz* [online]. 17. července 2010 [cit. 2010-10-31]. Řidičům placení pokut kartou vyhovuje, zaplatili už 700 tisíc. Dostupné z WWW: <<http://www.novinky.cz/krimi/206181-ridicum-placeni-pokut-kartou-vyhovuje-zaplatili-uz-700-tisic.html>>.
- [7]: KOLEKTIV AUTORŮ. *Bankovníctví*, vyd. Praha. 2006. 280 s. ISBN 9788072650996.
- [8]: KACZOROVÁ, Zuzana. *IHNed.cz* [online]. 2. 8. 2005 [cit. 2011-03-14]. Nové technologie v bankomatech - mýtus, nebo skutečnost?. Dostupné z WWW: <http://ihned.cz/3-16580350-Biometricke%20metody-000000_d-3f>.
- [9]: MÁČE, Jaroslav. *Platební styk – klasický a elektronický*. vyd. Praha - Grada Publishing, 2006. 220 s. ISBN 8024717255.
- [10]: PIJÁK, Michal. *Mesec.cz* [online]. 30. 9. 2003 [cit. 2011-03-14]. Platební karta - jakou vybrat?. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/platebni-karta-jakou-vybrat/>>.

- [11]: STRUSKA, Zdeněk. *Mesec.cz* [online]. 2. 7. 2001 [cit. 2010-11-01]. Platební karty na Internetu. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/platebni-karty-na-internetu/>>.
- [12]: TECHMAN, Martin; ŠKORVAGA, Jiří. *Http://www.csas.cz* [online]. 12.10.2010 [cit. 2010-11-01]. Kartové služby. Dostupné z WWW: <http://www.csas.cz/banka/menu/cs/lide/nav00001_osobni_finance_10257_static_navli_00014_karty>.
- [13]: Z. CHVÁTAL, Dalibor. *Mesec.cz* [online]. 25. 6. 2010 [cit. 2010-10-28]. Bezpečné platební karty existují, nebojte se platit na internetu. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/bezpecne-platebni-karty-existuji-nebojte-se-platit-na-internetu/>>. ISSN 12134414.
- [14]: *www.Csa.cz* [online]. 1998-2010 [cit. 2010-09-09]. OK Plus - věrnostní programy. Dostupné z WWW: <http://www.csa.cz/cs/portal/loyalty_programs/ffp_okplus/ffp_homepage.htm>.
- [15]: *Www.internetprovsechny.cz* [online]. 2011 [cit. 2011-03-14]. Mobilní komerce a elektronické platby. Dostupné z WWW: <<http://www.internetprovsechny.cz/mobilni-komerce-a-elektronicke-platby/>>.
- [16]: *Www.mastercard.com* [online]. 2011 [cit. 2011-03-14]. Výběr předplacené karty. Dostupné z WWW: <<http://www.mastercard.com/cz/personal/cz/vyberkarty/predplacene.html>>.
- [17]: *Www.mesec.cz* [online]. 1998 – 2010 [cit. 2010-09-16]. Kreditní karty . Dostupné z WWW: <http://www.mesec.cz/bankovni-ucty/platebni-karty/kreditni-karty/pruvodce/>>.
- [18]: *Www.Mesec.cz* [online]. 28. 6. 2002 [cit. 2010-10-29]. Dětská platební karta -- praktická odměna za vysvědčení. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/tiskove-zpravy/detska-platebni-karta-prakticka-odmena-za-vysvedceni/>>. ISSN 12134414
- [19]: *Www.Mesec.cz* [online]. 2011 [cit. 2011-03-14]. Bezkontaktní platební karty PayPass™ a payWave™. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/bankovni-ucty/platebni-karty/pruvodce/bezkontaktni-platebni-karty-paypass-a-paywave/>>.
- [20]: *Www.rodina-finance.cz* [online]. 22. 6. 2010 [cit. 2010-09-16]. Platební karty - debetní, kreditní, embosovaná. Dostupné z WWW: <<http://www.rodina-finance.cz/finance.201/platebni-karty-debetni-kreditni-embosovana.20496.html>>.

[21]: Sdružení bankovních karet [online]. 2011 [cit. 2011-03-09]. Souhrnné statistiky ke stažení. Dostupné z WWW:<http://www.bankovnikarty.cz/pages/czech/profil_statistiky.html>.

9 Seznam vyobrazení

9.1 Tabulky

Tabulka č. 1 - Současný stav vydaných platebních karet na území ČR za rok 2010 (Ks)

Tabulka č. 2 - Četnost provedených transakcí za roky 2008-2010 (v Ks)

Tabulka č. 3 - Statistické údaje roku 2010 (v tis. Kč)

Tabulka č. 4 - Výdaje na výrobu standartní platební karty (v Kč)

Tabulka č. 5 – Výdaje na distribuci platební karty (v Kč)

Tabulka č. 6 - Příjmy banky za měsíc únor 2011(v Kč)

Tabulka č. 7 - Statistické údaje roku 2008 (v tis. Kč)

Tabulka č. 8 – Statistické údaje roku 2009 (v tis. Kč)

9.2 Grafy

Graf č. 1 – Růst počtu platebních karet v České republice (Ks)

Graf č. 2 - Četnost výběru z bankomatu (v tis.Ks)

Graf č. 3 - Porovnání plateb a výběru (v Kč)

Graf č. 4 - Objem transakcí u obchodníka pomocí platební karty (v mil. Kč)

10 Přílohy

10.1 Slovníček pojmů

- ✓ 3DES – forma přenosů dat
- ✓ American Express – společnost vydávající karty
- ✓ Autorizace plateb – ověření si zákazníka při platbě
- ✓ BASE I – 1. elektronický systém pro autorizaci a zúčtování dat
- ✓ BASE II – 2. elektronický systém pro autorizační a zúčtování dat
- ✓ BIN – 4 místný identifikační znak banky
- ✓ Bluetooth – forma přenosů dat Mastercard – společnost vydávající platební karty
- ✓ CNP transakce – transakce, u kterých není karta přítomna (platba přes internet)
- ✓ CVC kód – 3 místné číslo u podpisového proužku
- ✓ Černá karta – exkluzivní karta poskytující majiteli mnoho výhod
- ✓ Diners Club International – společnost vydávající první univerzální platební kartu
- ✓ Elektronická karta – je karta s magnetickým proužkem
- ✓ Embosovaná karta – karta, na které jsou jméno majitele a číslo karty vytlačeny nad povrch
- ✓ EMV – standart první čipové karty
- ✓ Esso – mezinárodní obchodní název pro americké nadnárodní ropné a plynové společnosti
- ✓ Eurocard – evropská kreditní karta
- ✓ Fuel Checks – poukázky na pohonné hmoty
- ✓ GCM – forma přenosů dat
- ✓ GPRS - forma přenosů dat
- ✓ Hotstampin - horká ražba, pomocí které se za vysoké teploty "vtiskne" speciální metalická fólie různých barev do těla karty. Vylepšuje grafický desing karty a zhoršuje možnosti jejího padělání. Tímto způsobem se tisknou hologramy, texty a loga.
- ✓ Hologram – trojrozměrný obraz na kartě

- ✓ Charge Card – nejstarší typ karty, poskytován jen bonitním klientům
- ✓ Chytrá karta – karta opatřená čipem
- ✓ Identification card – věrnostní karty pro zákazníky
- ✓ Imprinter – mechanický pákový snímač plechových štítků (platebních karet)
- ✓ INAS – autorizační systém
- ✓ INET – interní systém bank pro elektronické převody
- ✓ Maestro – on – line debetní karta
- ✓ Magic Middle – způsob zabezpečení dat bankou Citibank
- ✓ Money Transfer – telegrafický převod peněz
- ✓ PIN – 4 místné číslo pro identifikaci karty
- ✓ Platinová karta - exkluzivní karta poskytující majiteli mnoho výhod
- ✓ Pseudočíslo – jednorázové číslo platební karty vygenerované bankou
- ✓ Revolvingový úvěr – úvěr, který dlužník splácí, ale dále může čerpat peníze
- ✓ RSA – forma přenosů dat
- ✓ Skimovací zařízení – zařízení pro kopírování platebních karet prostřednictvím bankomatů
- ✓ Stříbrná karta - exkluzivní karta poskytující majiteli mnoho výhod
- ✓ Virtuální karta – speciální karta pro platbu přes internet
- ✓ VISA – společnost vydávající karty
- ✓ Western Union – společnost v USA
- ✓ Zlatá karta - exkluzivní karta poskytující majiteli mnoho výhod

10.2 Obrazová příloha

Obrázek 1 - Líc platební karty VISA

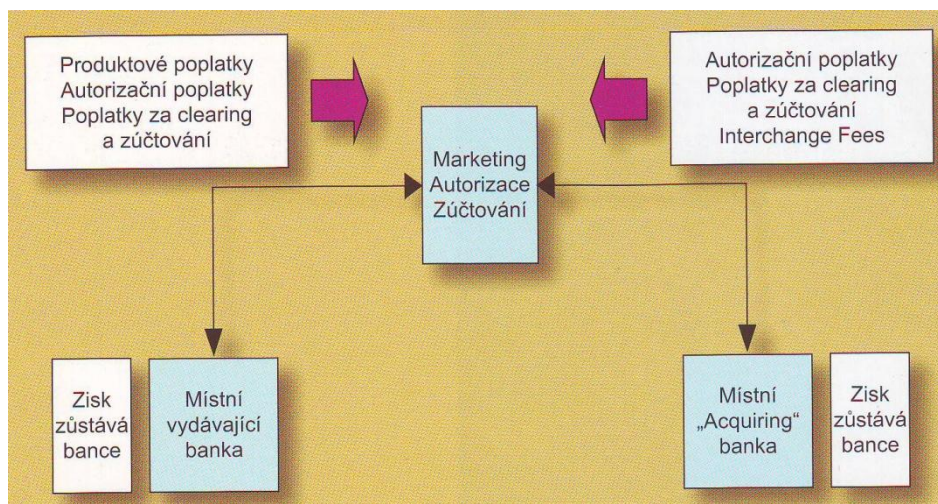
Zdroj: www.csas.cz

Obrázek 2 - Rub platební karty VISA

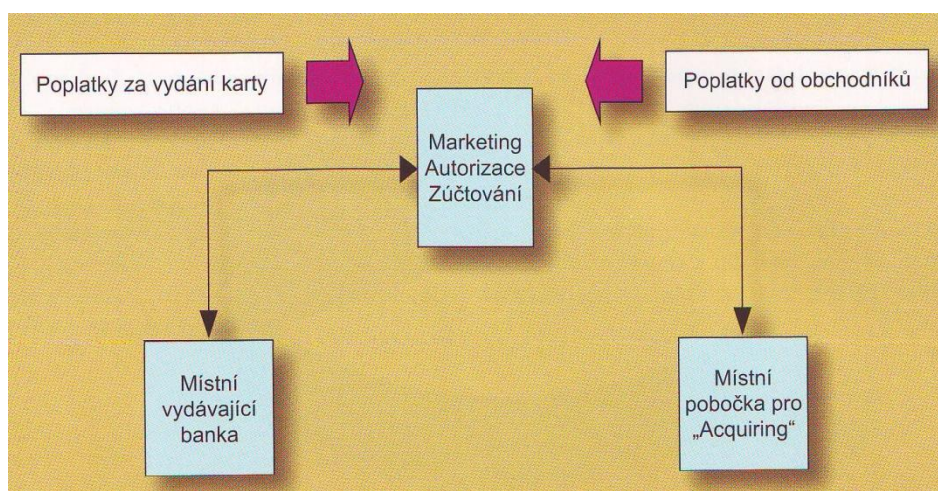
Zdroj: www.csas.cz

Obrázek 3 - Otevřený kartový systém bank

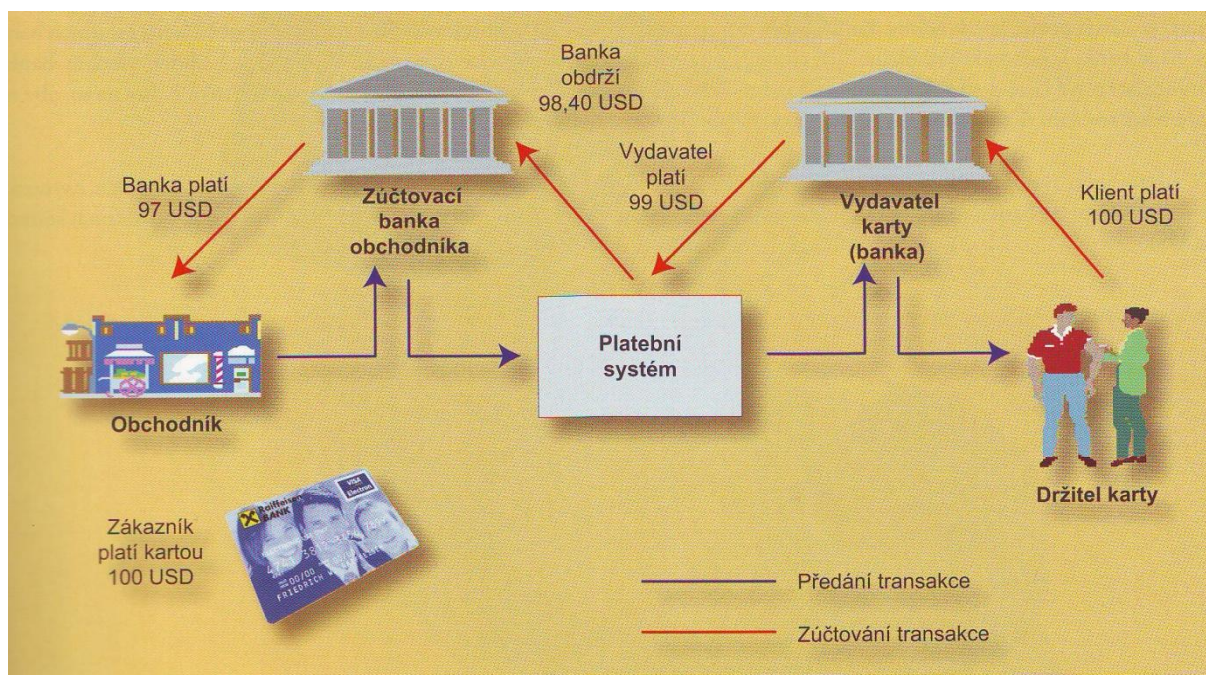
Zdroj: Juřík, 2003

Obrázek 4 - Uzavřený kartový systém bank

Zdroj: Juřík, 2003

Obrázek 5 - Znáznornění průběhu zúčtování transakce provedené platební kartou

Zdroj: Juřík, 2003

10.3 Příloha k vlastní části

Tabulka č. 3 - Statistické údaje roku 2008 (v tis. Kč)

Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.
Objem transakcí celkem u obchodníků	41 285 312	46 932 932	45 786 294	53 289 570
Z toho přes internet	636 892	713 063	650 733	703 833
Objem výběru v hotovosti	-	-	-	-
Objem transakcí přes bankomat	138 270 137	155 107 692	155 671 674	162 048 151
Objem zahraničních transakcí	4 790 686	5 084 446	5 717 192	5 555 571
Objem domácích transakcí	36 494 626	41 848 486	40 069 102	47 733 999
Objem výběru z bankomatu	133 834 643	148 582 187	134 818 391	155 175 003
Z toho domácí výběry	132 245 477	146 861 240	132 460 967	153 295 421
Z toho zahraniční výběry	1 589 166	1 720 946	2 357 404	1 879 582

Zdroj: www.bankovnikarty.cz

Tabulka č. 4 - Statistické údaje roku 2009 (v tis. Kč)

Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.
Objem transakcí celkem u obchodníků	43 312 431	49 688 701	50 504 996	57 601 193
Z toho přes internet	733 932	753 121	466 504	927 003
Objem výběru v hotovosti	7 730	19 769	37 449	52 423
Objem transakcí přes bankomat	139 155 350	157 944 117	155 247 479	160 216 417
Objem zahraničních transakcí	5 506 893	5 512 707	6 383 693	5 756 925
Objem domácích transakcí	37 805 538	44 175 994	44 121 303	51 844 268
Objem výběru z bankomatu	132 726 008	148 705 123	146 228 679	151 762 651
Z toho domácí výběry	130 944 642	146 833 375	143 771 877	149 948 538
Z toho zahraniční výběry	1 781 366	1 871 748	2 456 802	1 814 114

Zdroj: www.platebnikarty.cz